

NOVA ГАЗЕТА

№ 46 (255) Листопад 21, 2013, Нью-Йорк

№ 46 (255), November 21, 2013, New York

ЗА КИЇВСЬКИМ ЧАСОМ

**АСОЦІАЦІЯ З ЄВРОПОЮ:
БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?**

Стор. 7

АМЕРИКА СЬОГОДНІ

**«АЛЕЯ СМЕРЧІВ»
СЯГНУЛА ВЕЛИКИХ ОЗЕР**

Стор. 5

У ГРОМАДІ

**УРОК ПАМ'ЯТІ: ВІЧ-НА-ВІЧ
З ОЧЕВИДЦЕМ ТРАГЕДІЇ**

Стор. 14

ДОВКОЛА СВІТУ

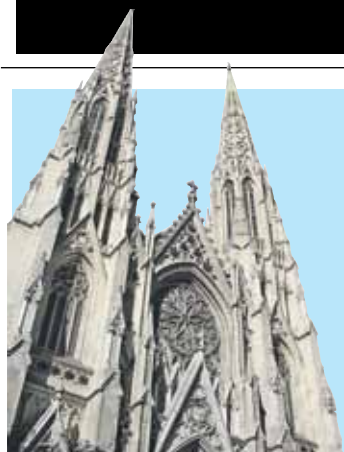
**КАРТОПЛЯНИЙ ГОЛОД І РИСОВА
ГОЛОДІВКА**

Стор. 20-21

**ТОДІ ЇХ МІГ
ВРЯТУВАТИ ХЛІБ,
СЬОГОДНІ НАС
ВРЯТУЄ ПАМ'ЯТЬ**

Стор. 15-19

**23 ЛИСТОПАДА -
ПАНАХИДА СКОРБОТИ**

Стор. 2

СУБОТА,
23 ЛИСТОПАДА, 2013

*Українсько-американська громада
вшановуватиме*

80-ту РІЧНИЦЮ

ГОЛОДОМОРУ

СКОРБОТНА ПАНАХИДА

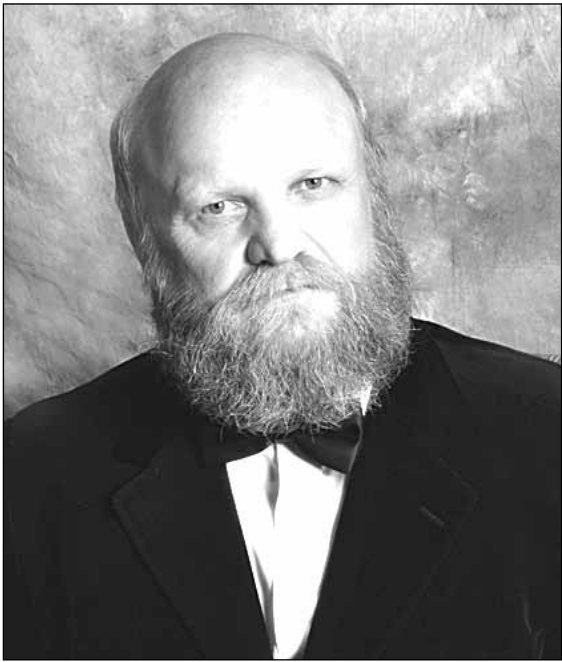
о год. 1:00 дня

в Катедрі Св. Патрика

51 Street and 5th Avenue, New York City

**ЗАПАЛІМО ВВЕЧЕРІ 23 ЛИСТОПАДА
В НАШИХ ОСЕЛЯХ СВІЧКИ ПАМ'ЯТІ!**

65 рядків від редактора

Доброго дня, шановні читачі!

23 листопада Україна, світове українство й всі люди доброї волі на нашій планеті поминатимуть жертв українського Голодомору. Траурними маршами, жалобними панахидами, мітингами скорботи, свічками пам'яті. Поминатимуть тих, хто передчасно й після страхітливих мук ліг в сиру землю тільки за те, що народився українцем чи українкою.

Кривавий тиран Йосип Сталін у своїх планах побудови червоної імперії вбачав головну перешкоду в українському народові. Він боявся його й люто ненавидів. Йому здавалося, що українці в будь-який момент можуть повстати проти червоної диктатури й змести її зі своєї землі. Його маніякальний мозок довго думав, як запобігти цьому. Й вигадав таке, від чого здригнулося людство.

У цьому випуску «Нової газети» ви прочитаєте матеріали, які неспростовно доводять, що Сталін та його посліпачі організації штучного голоду хотіли зламати хребет українському народові, перемішати його залишки після Голодомору з мільйонами манкуртів з неозорих просторів СРСР і назавжди закрити українське питання. На втілення цього сатанинського задуму тиран кинув на Україну свою «гвардію»: Кагановича, Молотова, Хатаєвича, Постішева, Косіора...

Вони провели задуману кремлівським вусанем спецоперацію й знищили 10 мільйонів українців та українок. Але виконати головне завдання вождя так і не змогли. Знекровлена нація вистояла й у 1991 році вибухнула референдумом про незалежність України. Та завдані народу рани ми відчуємо й донині. Коли українці байдуже споглядають, як гвалтують їхню країну новітні манкурти з Донбасу, це наслідки Голодомору. Коли мільйони українців лишають свою Батьківщину напризволяще й ідуть світ за очі в пошуках жирнішого борщу, це наслідки Голодомору. Коли диктатор розпинає Україну, а населення його «подвиги» тупо «ковтає», це наслідки Голодомору.

Вчені довели, що постгеноцидна нація не здатна на такий спротив і таку громадянську позицію, як нація, яка не зазнала геноциду. Генетична пам'ять не тільки нагадує про той страхітливий злочин, а й вселяє в душі вже внуків і навіть правнуків тих, хто пережив Голодомор, непояснюваний страх. І сила нації, сила людини якраз у тому, аби цей страх перемогти. Аби не дозволити йому знову загнати нас на тісні радянські кухні, де ми демонстрували свою відвагу й незгоду з диктатурою тільки перед своїми друзинами й дітьми.

Найкращим проявом пам'яті за 10 мільйонами жертв Голодомору-геноциду буде наша громадянська позиція, повсякденний спротив нині чинному режиму, що очолює ідейний нащадок Сталіна, який з трибуни Європарламенту заявив, що ніякого геноциду в 1932-1933 роках на теренах України не було. Якщо ж ми й далі байдуже споглядатимемо, як нашу Батьківщину нищать янучари, ми зрадімо наших предків, яких кістлявою рукою голоду виморили тільки за те, що вони були українцями.

23 листопада мільйони нині суцільні українців згадуватимуть загиблих від голоду в 30-х роках минулого століття. Нехай же свідченням того, що ми про них справді пам'ятаємо, будуть не тільки запалені свічки на наших підвіконнях, а й наша рішучість жити й діяти так, щоб в Україні завжди була українська влада, яка ніколи більше не допустить, щоб ще якийсь новітній Сталін виморював нас голодом...

З пошаною до вас,
Валентина Лабунський –
головний редактор «Нової газети»

Наголоси й акценти

Історичну пам'ять слід наполегливо плекати в кожній людині, в кожному поколінні. І ніколи не здрибнювати її до пропагандистських гасел і легко-важких домислів. Вона є фундаментом правди. Закласти камені пам'яті в основу – то біблійна мудрість.

Пам'ять лежить в основі релігії, в основі культури. Людина також початок веде від слова «пам'ять». Кажуть: людина, яка багато пам'ятає і знає. Кажуть: громада, яка шанує традицію і свою історію. Кажуть: народ, який поважає і шанує свої святині. І, нарешті, нація, яка в людській спільноті має гідність і самоповагу...

ПАМ'ЯТЬ – ПІДМУРОК ПРАВДИ

Але що робити нації, віками пригнобленій і безпам'ятній? Мабуть, те саме, що садівникові: саджати деревце, доглядати й поливати. Потрібні добрі садівники. Потрібні в суспільстві пошана до садівників і сіячів і честь. Роботящим рукам, роботящим умам...

Слабкі люди завжди питаються: а що про нас думають у світі? Але ж у світі ніколи не скажуть більше того, що ми самі про себе кажемо. Але коли наш спортсмен стане першим серед рівних, то і світ це помітить. Навіть більше: буде чекати перших українців не тільки у спорті. Тобто, світ радо зустріне того, хто за чесними правилами гри вибивається на вершину і гідно представляє свій народ. Навіть більше: світ радітиме з появи гідного партнера.

Якусь маленьку і химерну модель світу являв собою радянський концтабір. Там зібрались «діти різних народів». Там шанували достойних. Дуже шанованим був воєк УПА Іван Покровський, син убитого в 1943 році священика отця Миколи з Ковельщини. Скромний, непримітний табірний електрик, він про себе не любив розповідати. За нього свідчив його 25-річний термін і доброзичлива усмішка. Він пам'ятав усі релігійні свята і вітав святкового ранку усіх, хто пам'ятав, а хто й не пам'ятав.

Але в пам'яті його були й усі дати національних свят. Він не забував дату IV Універсалу Центральної Ради і дату Соборності України. На свято Героїв Крут 29 січня він збирав гурток людей, щоб розповісти про цю подію.

День прийняття Декларації Прав Людини 10 грудня дисиденти відзначали голодуванням. Старші політв'язні не звикли до цієї дати і заяв у прокуратуру про голодовку не писали. Але Іван Покровський приєднався: я теж за права людини. Адже воював я під гаслом: «Воля народам – воля людині».

За нього переживали, бо він був хворий на туберкульоз, а за таку позицію часто доводиться сидіти в карцері. Були такі, що схиляли його утримуватися від демонстративних кроків. Він казав «не можу», і те тихе тверде слово Покровського знала вся зона. З погляду практичної доцільності він «нічого не досягав». Але

він нагадував усім про наші свята, і робив це протягом 25 років.

Він будував національну пам'ять в зоні сірості і безпам'ятності, де так легко опуститися до байдужості. Але коли у людини є свято, на яке скликають присутніх і відсутніх, то це живий вогник віри і надії.

Здавалося б, найгірше в таборі – туберкульоз. Аж ні – найгірше, найбільш загрозливе – збайдужіння і безпам'ятство. Тоді людина повільно згасає...

Зовні непримітний, Іван Миколайович внутрішньо світився і живив святиню в собі і в серцях друзів. Він тихо ніс обов'язок служіння, і це додавало йому сили.

В інших зонах такими були Михайло Сорока, Степан Мамчур – вони були наче послами від Повстанської України. І то ще питання, чи їх більше цінили земляки, чи іновірці та іноземці.

Коли людина свято береже національну пам'ять і честь, то це важливо для всіх. Національний поділ умовний – людей єднає передусім культура і високий ідеалізм.

Однак кожен доглядає свою ниву і підживлює свій культурний простір. Тоді усі беруть його за приклад, а добрі приклади потрібні і малим, і дорослим.

Ледачим людям здається, що все одно світ інтегрується, глобалізується і національні sentimenti втрачають ціну. Якщо sentimenti, то їм ціна низька. А коли мова йде про національний стрижень, про самосвідомість і національну відповідальність, то це приблизно відповідає поняттю національної ідентичності.

Нація на «роздоріжжях люті й жаху», як писав Стус, втрачала верхню верству культури і виживала за рахунок кореневої сили.

Доступ до історичних джерел для нас відкрився в епоху інформаційної зливи – молоде покоління не встигало засвоювати того, що будує фундамент національної пам'яті. Старше покоління часто обмежувалось поверховими дискусіями.

Історичні події на наших очах засвічуються і минають, як телевізійні програми. День волі – 22 листопада – в уявленні деяких учасників поблякнув через політичні розчарування. Чи не свідчить це про брак свідомості і твердих принципів?

Адже пережили подію великого міжнародного значення, і вона не вимірюється політичними наслідками. Вона не минає і не втрачає ваги. Політичні поразки мають значення тимчасове, а події всенародні залишаються в підмурку національної свідомості.

То ще питання, що має більший вплив на формування національної пам'яті – поразки чи перемоги.

Хто нині цікавиться перемогою під Жовтими Водами? А Берестечко відзначають щороку.

В роки національно-визвольних змагань було багато переможних боїв, а ми святкуємо Крути. Нарешті над усіма поразками України – Голодомор 1933-го!

То був найпідступніший і найважчий удар. Він знесилив націю і принизив її. Пам'ять про нього заборонена й загнана в підсвідомість. Але саме там вона жевріла і жила, щоб вибухнути аж референдумом 1 грудня 1991 року.

Щоб там не казали про військові подвиги хоробрих земляків, а Україна не хотіла воювати «за Родину, за Сталіна».

Історія України була полем фальсифікацій і заборон. Це позначається й досі: на полі спустошеному добре приживається бур'ян. Відновлення пам'яті, зміцнення національної пам'яті, виховання національної гідності – одне з першочергових завдань громадянського суспільства.

В умовах інформаційної війни проти України виховання національної пам'яті – то головний самозахист. Нагадаємо, що репресії проти української мови мали за мету задушити і викоренити історичну пам'ять.

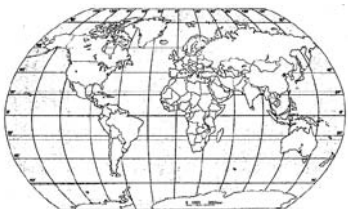
Полювання на книжку – це зрозуміти сьогодні важко, бо книжки лежать і тільки чекають на читача.

І треба оживити попит, інтерес до книжки, яка будує, опритомнює вчить думати і нагадує: хто ми, чий сини, яких батьків? Власне, з цього починається становлення громадянина.

Історичну пам'ять слід наполегливо плекати в кожній людині, в кожному поколінні. І ніколи не здрибнювати її до пропагандистських гасел і легко-важких домислів. Бо вона є підмурком правди.

Євген Сверстюк

МІЖНАРОДНА ПАНОРАМА

Пасажирський літак Boeing 737 авіакомпанії «Татарстан», що летів з Москви, розбився в неділю, 17 листопада, при посадці на летовищі в Казані. Авіакатастрофа забрала життя шести членів екіпажу і 44 пасажирів. До теперішнього часу умовно опізнано 15 загиблих. Під час аварії літака загинули, зокрема, син президента Татарстану Ірек Мінніханов, голова управління ФСБ по Татарстану Олександр Антонов, відома технолог-реставратор Тетяна Мангушева і двоє іноземців, серед яких

На місці авіакатастрофи в Казані

одна українка. На місці падіння літака в Казані утворилася воронка 15 на 15 метрів. Міждержавний авіаційний комітет (МАК) оголосив попередні результати розшифровки

параметричного бортового самописця з літака, що розбився в Казані. З'ясувалося, що екіпаж здійснював посадку в ручному режимі, а двигуни працювали аж до зіткнення із

землею. Рятувальні служби вже завершили основні роботи на місці катастрофи, однак все ще тривають пошуки касети із записом мовного бортового самописця.

Постійно з'являються нові подробиці фатального польоту. Екіпажу Boeing 737 при заході на посадку не вдалося виконати стандартний захід відповідно до встановленої схеми, тому вони прийняли рішення піти на друге коло, повідомив МАК за попередніми результатами розшифровки «чорних ящиків». «Оцінивши положення літака відносно злітно-посадкової смуги як «непосадкове», екіпаж доповів диспетчеру і почав відхід на друге коло в режимі TOGA (зліт/відхід на друге коло)», – йдеться в повідомленні комітету. Крім того, з'ясувалося, що командир екіпажу до трагедії жодного разу не виконував маневр відходу на друге коло в реальному польоті. Чомусь один з двох автопілотів літака, що розбився, був вимкнений.

ЖОРСТОКА «КЛЕОПАТРА» НАД САРДИНІЄЮ

За даними фахівців, кількість паводків на Сардинії за останнє десятиріччя зросла вдвічі

Кількість жертв повені на Кострові Сардинія (Італія), котра сталася через викликані циклоном «Клеопатра» зливи, сягнула 17 осіб. Чимало населених пунктів ізольовані водою від решти острова. За даними фахівців, кількість паводків на Сардинії за останнє десятиріччя зросла вдвічі. Прогнози синоптиків невтішні: негода вируватиме ще кілька днів.

У зв'язку з розгулом стихії на Сардинії введено надзвичайний стан. Таке рішення ухвалено 19 листопада за підсумками засідання Ради міністрів Італії.

Прем'єр-міністр Італії Енріко Летта назвав національною трагедією ситуацію на острові, де вже евакуйовано сотні людей. Однак складне становище в зв'язку з циклоном «Клеопатра» не тільки на Сардинії, а й у

провінціях Ольвія та Нуоро, де зачинено школи, паралізовано автомобільне та залізничне сполучення. В місті Кальярі на місцевому летовищі скасовано десятки авіарейсів.

Занепокоєна стихією й міська влада Риму, оскільки рівень води в річці Тибр помітно підвищився. Протягом двох останніх діб в італійській столиці через сильний вітер і зливи зафіксовано перебої з електрикою.

Внаслідок повені, яку приніс циклон «Клеопатра», постраждали щонайменше 20 тисяч італійців. Після запровадження надзвичайного стану на Сардинії влада виділила на боротьбу з наслідками повені 20 мільйонів євро. Ці кошти, зокрема, підуть на створення тимчасових притулків для тих, у кого стихія забрала домівки.

ВИБУХИ В БЕЙРУТІ

19 листопада біля посольства Ірану в Бейруті прогрімилі два вибухи. Жертвами теракту стали 23 особи, кількість поранених досягла 146 осіб. Серед загиблих є й працівники посольства.

Очевидці розповіли, що вибухи прогрімилі з різницею в кілька хвилин, причому другий був сильніший. У результаті вибухів значні руйнування отримали 7 будівель.

Раніше джерело в службі безпеки Лівану повідомляло, що вибухи могли спричинити удари щонайменше двох ракет, одна з яких потрапила безпосередньо в будівлю посольства Ірану. Натомість інше джерело стверджувало, що поруч з іран-

За вибухами в Бейруті стоїть маловідоме сунітське терористичне угруповання «Бригади Абдули Аззама», пов'язане з «Аль-Каїдою»

ською дипмісією вибухнули два заміновані автомобілі.

Відповідальність за вибухи поблизу іранського посольства взяло на себе маловідоме сунітське терористичне угруповання «Бригади Абдули

Аззама», пов'язане з «Аль-Каїдою».

В оприлюдненій заяві ісламісти погрожують не припиняти терор доти, доки Іран та «Хезболла» підтримуватимуть уряд Башара Асада в Сирії.

ЕДВАРД СНОУДЕН – ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР?

Німецькі вчені запропонували присвоїти відомому викривачеві таємниць Агентства національної безпеки США, экс-співробітнику ЦРУ Едварду Сноудену ступінь почесного доктора. З подібного ініціативою виступив професор факультету філософії Ростокського університету Ганс-Юрген фон Вензірскі.

«Ми кілька місяців дуже активно стежили за викриттями пана Сноудена і вважаємо, що в цьому випадку відбуваються вкрай важливі речі, що стосується оприлюднення програм прослуховування. Це надзвичайно мужній чоловік, який став на боротьбу зі спрутами, які хочуть контролювати всю планету», – сказав учений. За його словами, поки що зроблена тільки заявка на розгляд можливості при-

У Німеччині вважають, що Едвард Сноуден заслуговує на ступінь доктора наук, в Америці ж переконані, що за ним плаче тюрма

своєння докторського ступеня Сноудену, за якою органи університету в даний час проводять процедуру наукового розгляду. «Згідно з нашими правилами, ступінь почесного доктора може бути присвоєна, якщо кандидат має відповідні наукові досягнення, і

нині якраз обговорюється питання, чи можна назвати досягнення Едварда Сноудена науковими», – зазначив професор фон Вензірскі.

Е.Сноуден у 2013 році поширив інформацію про програми стеження американських спецслужб, у США його звинувачують у незаконному розголошенні таємної інформації. Він прибув до Росії у червні цього року транзитом з Гонконгу, але затримався на московському летовищі «Шереметьєво». Першого серпня Сноудену було надано політичний притулок у Росії терміном на рік, а з листопада він отримав працю на великому російському сайті.

Сторінку підготував
Хома Мусієнко

АМЕРИКА СЬОГОДНІ

Катерина Кіндрась,
власний кореспондент
«Нової газети» в Америці

Щонайменше 80 руйнівних торнадо та потужних штормів пронеслися Середнім Заходом США у неділю, 17 листопада. Загибло семеро осіб, чимало отримали поранення. За повідомленням влади, деякі люди опинилися під завалами власних будинків. Торнадо й шторми пронеслися штатами Іллінойс, який найбільше постраждав, Вісконсин, Мічиган, Індіана, Кентакі та Огайо, руйнуючи на своєму шляху будинки та перевертаючи автомобілі. У деяких регіонах шквалистий вітер супроводжувався зливами. У низці міст обірвані лінії електропостачання, без світла залишилися тисячі будинків. Губернатор штату Іллінойс Пет Квін закликав мешканців звернути увагу на всі попередження і залишитися вдома. Зі стадіону в Чикаго, через негод, евакуювали футбольних уболівальників. Більш як 300 рейсів на місцевих літаках було скасовано.

Основний удар стихії припав на невеличке містечко Вашингтон (штат Іллінойс) з населенням 15 тисяч осіб, що за 230 кілометрів від Чикаго. Його квартали практично стерло з лиця землі. Мешканці кажуть, що не можуть упізнати рідні вулиці: сотні будинків зруйновано, десятки – до самих підмурків. Гігантські дерева повиривало з корінням, автомобілі перетворено на купи пожмаканого металобрухту. Смерч супроводжувався градом. Причому градини були величиною з тенісний м'яч.

«Руйнації, спричинені торнадо, жахливі. Місто схоже на зону військових дій, повністю зруйновано цілі квартали», – сказав після оглядин «діяльності» торнадо мер міста Вашингтон Гаррі Менієр.

Директор агентства з надзвичайних ситуацій штату Іллінойс Джонатан Монкен повідомив, що багато мешканців було заблоковано в підвалах своїх будинків. До деяких з них рятувальники так і не дісталися.

У ці дні американці знову згадують про сумнозвісну Алею торнадо, яка стала великим цвинтарем Америки, і з подивом констатують, що вона не зменшується, а, навпаки,

розростається, сягаючи вже Великих американських озер.

Алеєю торнадо в Америці називають території, на яких спостерігається найбільша кількість торнадо. Як правило, з цим поняттям асоціюється територія між Скелястими горами і гірською системою Аппалачів.

Згідно зі статистикою, що наводиться Національним центром кліматичних даних США (National Climatic Data Center), найбільша кількість торнадо припадає на штат Техас (першочерговою причиною тому є велика територія штату). Друге й третє місця посідають відповідно штати Канзас і Оклахома.

Торнадо може виникнути в будь-яку пору року. Однак найчастіше вони з'являються в кінці весни – на початку літа. Саме в цей час США переживають справжнє нашествя цих

Це все, що залишилося від міста Вашингтон (штат Іллінойс)

АЛЕЯ ТОРНАДО СЯГАЄ ВЕЛИКИХ ОЗЕР

Гігантські дерева страхотлива сила смерча вириває з корінням

смерчів, кількість яких сягає щороку тисячу й більше. Така вразливість США з боку торнадо пояснюється фізико-географічними особливостями Американського континенту, а також особливою атмосферою циркуляцією повітря. По-перше, оточеність океанами з обох боків, по-друге, гігантська протяжність з півночі на південь і, нарешті, Скелясті гори на заході. В природі США превалює західно-східне переміщення повітряних мас, які стикаються з гірськими перепонами. Тоді ж утворюється так звана меридіальна циркуляція між холодними арктичними масами з Канади й гарячим вологим повітрям з Мексиканської затоки.

У містах штатів, де найчастіше проносяться торнадо, діють більш суворі норми до міцності будівель, а самі будинки часто забезпечені протиторнадовими сховищами. Про можливе наближення торнадо, крім засобів масової інформації, мешканців цих міст також сповіщають спеціальні сирени.

Однак, як правило, перед силою торнадо виявляються жалюгідними сірниковими ко

рками і зміцнені спеціальною арматурою будинки, і протиторнадні сховища.

Будинки під напором торнадо розвалюються немов карткові

Чорна хмара, що оберталася з шаленою швидкістю, перетворювала все на своєму шляху на руїну й хаос, забравши життя 695 американців й поранивши 2500.

«Здавалося, що все загинуло, – згадував один з очевидців стихійного лиха. – Небо було попелястого кольору, весь горизонт був ніби в тумані, а довкола повсюдно були руїни. Повітря було насичене дивними запахами. Вціліли ті, хто опинився подалі від серця воронки. Пейзаж виглядав інопланетним

і лякав нас. Не можна було повірити, що ще кілька хвилин тому тут був наш дім і наше місто. Повсюдно чулися зойки людей, які шукали одне одного. Чомусь у ту мить подумалося: ось так, напевне, виглядатиме наша планета після апокаліпсису».

Таким же руйнівним був торнадо, який пронісся від містечка Тупело (штат Місісіпі) до міста Гейнсвіл (штат Джорджія) в 1936 році. Тоді загинуло 450 осіб.

9 квітня 1947 року відразу кілька смерчів налетіло на південно-західні американські

штати Техас, Оклахома й Канзас. Найбільш руйнівним з них був смерч, який пронісся через місто Глезір, Гігінс та Вудворд. Він подолав більш як 250 кілометрів і забрав життя більш як 180 осіб, поранивши 1500.

Метеорологи констатують, що саме в наші часи кількість торнадо збільшується й вони з дідьковою регулярністю нищать міста й містечка Америки. 22 травня 2011 року потужний торнадо налетів на місто Джоуплін у штаті Міссурі. Сильний вітер перевертав автомобілі, зривав дахи будинків, піднімав у повітря невеличкі будівлі. Рон Річард, сенатор від міста Джоуплін, облетів тоді постраждалий район і заявив, що «торнадо пройшовся по землі як газонокосилка по високій траві» Ширина смерча сягала 1,6 кілометра. Під час стихії загинуло 158 осіб, 1100 було поранено, а збитки сягнули колосальних розмірів – до 2,8 мільярда доларів. Таких збитків не завдавав ще жодний смерч.

Минулої весни руйнівний торнадо налетів на передмістя Оклахома-ситі. Внаслідок стихії загинуло 90 осіб й 230 були поранені. Основний удар прийшовся на невеличке містечко Мур, у якому було зруйновано сотні будівель.

Учені тільки розводять руками: передбачити торнадо за кілька днів неможливо. Саме тому й гинуть люди, які не встигають втекти від смерчів в безпечне місце. А активісти так званого Біблійного поясу Америки стверджують: «Торнадо буде більше й більше. Й вони будуть в сотні разів сильнішими, аж доки Америка не схаменеться й не зупинить поступ гріха по своїй землі».

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ США ВИМАГАЄ
ЗВІЛЬНЕННЯ ЮЛІ
ТИМОШЕНКО

Сенат США закликав українську владу звільнити экс-прем'єра Юлію Тимошенко і зробити вирішення її питання однією з головних умов підписання угоди про асоціацію з Євросоюзом. Відповідну резолюцію ухвалено в Сенаті 18 листопада. Автор документа – сенатор від штату Іллінойс Річард Дурбін.

У резолюції Сенат, зокрема, просить уряд України звільнити Ю.Тимошенко з в'язниці, спираючись на рішення Європейського суду з прав людини, ухвалене в квітні 2013 року. Крім того, ЄС, на думку Сенату, має зробити звільнення экс-прем'єра України важливою умовою підписання угоди про асоціацію з Євросоюзом на саміті Східного партнерства у Вільнюсі.

У резолюції також висловлюється надія, що в майбутньому Україна матиме тісніші зв'язки з Європою, США та іншими державами у співтоваристві демократичних країн.

Сенат США також висловлює занепокоєння та невдоволення тим, що вибіркове і політично вмотивоване ув'язнення Тимошенко відволікає увагу від встановлення міцних зв'язків України з Європою, США та об'єднанням демократичних країн.

ЦРУ ЗБИРАЄ ДАНІ
ПРО ВСІ МІЖНАРОДНІ
ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ

Центральне розвідувальне управління (ЦРУ) США вже багато років збирає інформацію про міжнародні грошові перекази мільйонів американців. Про це повідомила інформаційна агенція AFP. При цьому спецслужба має доступ до інформації про грошові трансакції, зокрема, компанії Western Union.

Програма зі збору фінансових даних здійснюється на підставі антитерористичного закону, відомого під назвою Patriot Act. Він дозволяє Агентству національної безпеки (АНБ) США відстежувати телекомунікаційні дані американців.

У повідомленні підкреслюється, що в рамках даної програми не відстежуються ані операції, здійснювані усередині країни, ані міжбанківські розрахунки, а всі дані знищуються через кілька років.

Разом з тим у Western Union заявили, що їхня компанія дотримується

ся закону, що зобов'язує надавати дані про грошові перекази.

НОВІ ПРАВИЛА
ДЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ
З ВИДОБУТКУ
СЛАНЦЕВОГО ГАЗУ

Адміністрація американського штату Каліфорнія опублікувала довгоочікувані правила проведення гідророзриву пласта (ГРП), який використовується енергетичними компаніями під час видобутку сланцевого газу.

Цей процес включає в себе подачу води, піску й суміші хімічних речовин під тиском в геологічні пласти на місці видобутку вуглеводнів. Прихильники даного процесу запевняють, що використання ГРП відкриває нові джерела енергії та створює високооплачувані робочі місця, в той час як противники стверджують, що гідророзрив викликає забруднення підземних запасів питної води і створює небезпеку для здоров'я людини. Документ, запропонований владою Каліфорнії, містить вимоги до компаній, що використовують ГРП, проводити обов'язкове незалежне

наукове дослідження всіх плюсів і мінусів даної технології перед її застосуванням. Також в документі йдеться, що вода буде регулярно контролюватися під час і після буріння, а також склад і концентрація хімічних речовин, що використовуються при ГРП, будуть оприлюднені в інтернеті. Крім цього, перед початком буріння компанії повинні будуть в обов'язковому порядку сповіщати довколишні райони. Тепер даний документ пройде 60-денні громадські слухання, які розпочнуться з січня 2014 року в містах Каліфорнії, а остаточно документ повинен набутти чинності 1 січня 2015 року.

ДЖОРДЖ ЦІМЕРМАН
ЗНОВУ В ТЮРМІ

Громадського патрульного Джорджа Цімермана, виправданого минулого літа у справі про вбивство чорношкірого підлітка у Флориді, знову заарештовано. Його підозрюють у нападі на жінку, ймовірно, його нову подругу 27-річну Саманту Шейбе.

Поки що Цімермана відпустили з тюрми під заставу.

У вересні Цімермана вже затримували за подібних обставин. Тоді він загрожував дружині, яка вивозила свої речі з будинку, де мешкало подружжя. Інцидент стався через кілька днів після того, як пара подала документи на розлучення. За кілька днів до нового арешту поліція округу Лейк-Мері закрила ту справу, оскільки не знайшла достатніх доказів правопорушення.

Дж.Цімерман служив громадським патрульним в Сенфорді (штат Флорида). У лютому 2012 року він застрелив 17-річного Трейвона Мартіна, котрий видався йому підозрілим. Патрульний стверджував, що діяв з метою самооборони, оскільки підліток напав першим. У липні 2013 року присяжні виправдали Джорджа Цімермана, що викликало численні протести в багатьох містах Америки.

ЗА ВІНЧАННЯ ГЕЙ-ПАРИ –
ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Американського пастора Френка Шефера викликано до суду Об'єднаної методистської церкви за те, що він здійснив шлюбний обряд свого сина з іншим чоловіком. Про це повідомила інформаційна агенція Associated Press.

Судити Шефера буде колегія з 13 церковних суддів, котрі повинні будуть ухвалити рішення як мінімум сімома голосами. Серед захисників пастора буде і його син. Він заявив, що сподівається, що церква перегляне свою політику відносно одностатевих шлюбів. Він також вказав на те, що настрої в суспільстві з цього питання за останній час дуже змінилися.

Якщо церковний суд визнає Шефера винним в порушенні церковного статуту, йому загрожує позбавлення духовного сану. При цьому, якби пастор пообіцяв, що більше не здійснюватиме подібних обрядів, він міг би unikнути суду. Однак священик цього не зробив, оскільки троє з його дітей є гомосексуалістами.

Справа Шефера викликала великий резонанс в методистській церкві, котра традиційно засуджує одностатеві шлюби. На його підтримку висловилися ще 30 пасторів, котрі заявили, що найближчим часом також здійснять шлюбний обряд з гомосексуалістами.

ПРОКУРАТУРА США
МОЖЕ ПРЕД'ЯВИТИ
ДЖ.АСАНЖУ
ЗВИНУВАННЯ

Федеральна прокуратура США поки не пред'являла звинувачень Джуліану Асанжу, проте не виключено, що їх може бути пред'явлено вже найближчим часом. Про це 19 листопада повідомила газета Washington Post з посиланням на представників правоохоронних органів.

«На даний момент нічого поки що немає. Але все може змінитися. Я не можу передбачити, що станеться. Розслідування триває», – повідомило видання джерело, знайоме зі справою Асанжа. Повідомлення з'явилося на тлі чуток, що стосовно Асанжа оформлено таємний звинувачувальний акт після майже трирічного закритого розслідування, зазначає газета.

Гучний скандал навколо WikiLeaks вибухнув після публікації на сайті документів дипломатичної служби США в кінці листопада 2010 року. Асанж нині знаходиться на території Великої Британії й перебуває в посольстві Еквадору, де йому було надано політичний притулок. Британський верховний суд ухвалив екстрадитувати Асанжа до Швеції, влада якої звинувачує його в злочинах сексуального характеру. Сам засновник WikiLeaks побоюється, що його передадуть владі США, де йому може загрозувати страта.

НА ВИВЧЕННЯ
АТМОСФЕРИ МАРСА

Упонеділок, 18 листопада, NASA запустило до Марсу супутник MAVEN. Про це повідомляється на сайті аерокосмічного агентства.

MAVEN розшифровується як Mars Atmosphere and Volatile Evolution (атмосфера Марса і мінлива еволюція). Старт ракети-носія Atlas V з космодрому на мисі Канаверал у штаті Флорида відбувся в штатному режимі. Перший сеанс зв'язку з супутником відбувся через годину після запуску, коли він вже почав самостійний політ до «червоної планети». MAVEN підлетить до Марса приблизно через десять місяців. Усього ж місія розрахована на рік. Супутник збиратиме дані про атмосферу планети та швидкості втрати. За допомогою цієї інформації вчені спробують визначити, зокрема, яким був клімат на Марсі в минулому та історію замерзлих водоймищ на планеті.

Вартість проекту становить 671 мільйон доларів. Конкурс на найкращий варіант марсіанського зонда було оголошено в 2006 році, його результати оголосили через два роки. Переможцем виявився проєкт лабораторії фізики атмосфери й космосу в Університеті Колорадо в м. Боулдер.

ЖУРНАЛ FORBES
ВИСТАВЛЕНО НА
ПРОДАЖ

Американську компанію Forbes Media, що видає один із найбільш відомих у світі фінансово-економічних журналів Forbes, виставлено на продаж.

Про те, що Forbes Media, якій належать права на видавництво однойменного журналу, найняла Deutsche Bank для можливого продажу компанії, повідомила інформаційна агенція Reuters з посиланням на лист співробітникам виконавчого директора Forbes Media Майка Перліса.

За даними Bloomberg, Forbes Media хоче отримати не менше 400 мільйонів доларів, переговори з потенційними покупцями можуть початися вже в найближчі тижні.

Рекламна виручка Forbes в США за підсумками 2012 року становила \$275 млн., що майже на 20% менше, ніж у 2008 році. Загальна аудиторія по всьому світу – близько 5 мільйонів осіб (журнал російською мовою видається в Україні і Росії і на місцевих мовах ще приблизно в десяти країнах, у тому числі Японії, Китаї та Бразилії).

АМЕРИКАНСЬКА
АКАДЕМІЯ
КІНОМИСТЕЦТВА
ВРУЧИЛА ПОЧЕСНІ
«ОСКАРИ»

Почесними «Оскарами» нагороджено актрису Анджелу Ленсбері, коміка Стіва Мартіна і художника по костюмах П'єра Тозі. Крім того, голівудська актриса, режисер і сценарист Анджеліна Джолі отримала спеціальну нагороду Джина Гершолта за індивідуальний внесок у гуманітарну діяльність.

Лауреати цієї нагороди визначаються виключно членами комісії Академії, вони ж голосуванням обирають переможця. За всю історію було вручено всього тридцять п'ять статуєток, перша – в 1957 році. Джолі стала тридцять шостою володаркою цієї суперпрестижної нагороди. Раніше її отримали телеведуча Опра Вінфрі, актриси Елізабет Тейлор та Одрі Гепберн, композитор Квінсі Джонс та інші.

До 38 років Анджеліна Джолі встигла відвідати як посол доброї волі Верховного комісара ООН у справах біженців десятки країн світу, допомагаючи збирати кошти на гуманітарну допомогу й беручи участь в численних добродійних заходах.

За повідомленнями світових та американських інформаційних агенцій

ЗА КИЇВСЬКИМ ЧАСОМ

Чи не вперше це слово в означеному контексті прозвучало 12 листопада під час зустрічі Віктора Януковича з представниками Українського союзу промисловців та підприємців і Федерації профспілок України. Народний депутат Валентин Ландик тоді заявив, що після підписання угоди з ЄС про асоціацію і зону вільної торгівлі українська продукція може стати неконкурентоспроможною. «Якщо це можна, давайте підписання на один рік поки перенесемо. Ще дайте нам можливість підготуватися, дайте можливість закупити обладнання. Це велике прохання не тільки моє, це велике прохання промисловців», – сказав Ландик.

Ну, а далі покотилося-поне-слось. Про сакраментальну «паузу на рік» повели мову не тільки нардепи, а й політичні технологи та аналітики. Найбільш детально аргументував потребу такої паузи «прирегіоналений» речник зі стажем Кость Бондаренко: «Позиція України зводиться до наступного: ми не просто задекларували європейський вибір, а й протягом року ухвалили ряд важливих законів, кримінально-процесуальний кодекс, підготували закон про прокуратуру та нове виборче законодавство. У нас відбулися серйозні зрушення у сфері свободи слова та засобів масової інформації, органи державної влади стали більш відкритими. Ми впроваджуємо європейські стандарти та готові до серйозних збитків для нашої економіки. Що ще потрібно? Хочете підписувати угоду про асоціацію – підписуйте без додаткових умов. Ні – то ми нікуди не спішимо. М'яч на вашому полі... Такий лейтмотив останніх днів. Україну абсолютно влаштовує пауза у стосунках з ЄС. Це не означає кардинальний поворот. Це не означає розворот на 180° – вбік Митного союзу. Це означає лише паузу – приблизно на рік».

На підтвердження цієї тези – або робіть по-нашому, тобто схиліться перед всемогутністю Партії регіонів і її небажанням робити подальші кроки для інтеграції в об'єднану Європу, або починаймо «паузу на рік» – нехайно були здійснені практичні кроки. Попри те, що місія Кокса-Квасневського пішла назустріч українській стороні і продовжила термін своєї роботи до самміту у Вільнюсі, у відповідь було не-

гайно пересунуто ухвалення євроінтеграційних законів. Мовляв, хто ви такі, Кокс і Квасневський, щоб ви від нас чогось вимагали? Як зауважив народний депутат Анатолій Гриценко, «Янукович з Рибаким буквально за останню добу викинули два єврозакони з порядку денного Ради на вівторок, 19 листопада. Подивіться «скоригований» графік пленарних засідань на 19-22 листопада. Проекти зі списку Фюле 3541 (прокуратура) і 3396 (вибори) – на вівторок уже не плануються. Учора в плані вони ще були – сьогодні вже немає. Ловкість рук і ніякого мошенництва... А куди ж вони поділися ті два проекти? Їх спланували на четвер, 21 листопада. Під номерами 56 і 57. Після дуже пріоритетних перед Вільнюсом інших 55 законів, зокрема про службу у військовому резерві, про побутові відходи, про мисливські господарства і полювання... У четвер же, 21

АСОЦІАЦІЯ З ЄВРОПОЮ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

Верховна Рада «зарубала» всі законопроекти стосовно лікування ув'язнених за кордоном і таким чином поставила під сумнів європейську перспективу України

листопада, Рада під диригуванням відданого холуя Банкової Рибак, використавши союз регіоналів і комуністів, успішно «зарубала» всі законопроекти щодо лікування ув'язнених за кордоном і таким чином поставила під сумнів європейську перспективу України. Тепер стало очевидним, що Янукович вів з європейцями нечесну гру й ніколи відпустити Юлію з тюрми не збирався.

Інша демонстрація щодо «паузи на рік» була влаштована 15 листопада, коли під вигаданим приводом зірвали заздалегідь заплановану зустріч Юлії Тимошенко з Арсенієм Яценюком та Юрієм й Іриною Луценками, на якій мала обговорюватися тактика дій опозиції напередодні Вільнюського самміту. Була зірвана й запланована на той самий день зустріч Тимошенко з віце-президентом Європейської народної партії Яцеком Саріуш-Вольським. Знаючи чутливості європейських лідерів до «справи Тимошенко», влада наочно продемонструвала могутність тюремних «лікарів у цивільному» та їхню реальну роль у «європеїзованій» Україні...

Ну, а далі в хід пішли очевидні фальшування. Як-от у коментарі нардепа Володимира Олійника до заяви польського президента Броніслава Коморовського. Не встиг останній сказати, що Європейський Союз може дозволити Україні виконати частину вимог уже після парафування угоди про асоціацію, як Олійник прокоментував: «Ми не можемо не звертати уваги на негативні на-

слідки для економіки України, до яких призведе початок роботи зони вільної торгівлі з ЄС. По суті, це означатиме різке скорочення доходів митниці, а на тлі закриття кордонів з Росією негативний ефект цього рішення буде тільки зростати».

Я радий, що президент Коморовський позитивно оцінив можливість «паузи» у європейській інтеграції, коли для цього з'являться більш сприятливі економічні передумови. І не має значення, що Коморовський говорив зовсім про інше – що треба «бути готовими, як спільнота, до прийняття рішення: або їхнє виконання є достатнім, або частину з них можна реалізувати на наступному етапі, коли відбуватиметься ратифікація угоди, що вимагає згоди всіх країн – членів ЄС. Це також є моментом, коли можна ставити перед Україною вимоги». Тобто, про жодну паузу не йшлося, навпаки – про потаємний і безперервний рух! Але, говорячи словами поета-одеста Багрицького, «но если он скажет: „Солги“, – солги. Но если он скажет: „Убей“, – убей». Чи треба пояснювати, хто такий у системі тоталітарних координат цей всемогутній «Він»?

Певен, за ці дні всі ми станемо свідками ще цілої низки заяв та дій з боку «партії влади», по-кликаних «нагнути» європейців і поставити на грань зриву підписання угоди про асоціацію – з мотивацією, що нам потрібна тільки «пауза на рік», а якщо хтось зриває підписання, то це діячі ЄС, а не ми. А воно й справді подібними кроками можна довести

лідерів країн Євросоюзу до відмови від угоди...

Між тим, твердження, що нічого особливого не відбувається і після «паузи» можна буде повернутися до угоди про асоціацію, це відверта й велика брехня. Річ у тім, що наступного року мають відбутися зміни в керівництві виконавчих структур ЄС та буде обрано новий склад Європарламенту. А в слід за тим настане літо, коли в Україні Верховна Рада відпочиває, а в слід за тим осінь – початок президентської виборчої кампанії. Світова практика така, що під час подібних кампаній важливі угоди не підписуються, і це цілком логічно, бо хіба варто мати справу з «кульгавими качками», як звуться глави держав, які добувають свій строк? Якщо тема асоціації України з ЄС реально й постане знову, то не раніше 2016 року. Про це говорять і депутати чинного Європарламенту, і деякі українські політики та аналітики з числа тих, хто добре знає правила і традиції європейського політичного життя.

Що ж означатиме ця трирічна «пауза» для України? По-перше, різке погіршення відносин – як політичних, так і економічних – з країнами Євросоюзу. Адже Україна на офіційному рівні яскраво продемонструє свою нехоть до прийняття європейських правил гри та бажання демонстративно «нагинати» партнерів. По-друге, ускладнення у відносинах з МВФ та іншими міжнародними фінансовими організаціями. А це не лише дешеві кредити, але й рейтинги інвестиційної прива-

бливості та довіра в економічних взаєминах. По-третє, неминуче погіршення іміджу України у європейських та світових масмедіа, зростання поширення негативної інформації (і дезінформації теж) про неї, падіння обсягів туризму тощо. І, нарешті, це означатиме майже повну свободу рук для «регіоналів» на президентських виборах 2015 року. Бо ж можна буде практично не зважати на європейську громадську думку та керівників країн ЄС, а робити все, що заманеться, щоб утримати владу.

Утім, можливо, в очак «регіоналів» останнє перевищує все попереднє, і саме задля реалізації такого сценарію і затіяна вся комедія з «паузою на рік»?

Але в такому разі «партія влади» мусить розуміти, що далеко не всіх лідерів держав Євросоюзу можна зарахувати до «лохів, яких не гріх кинути», відтак справою честі, ба, політичного виживання для цих діячів стане докласти всіх можливих зусиль для унеможливлення подальшого перебування Януковича і Ко при владі в Україні. Бо ж для Європи така владна команда у стратегічно важливій країні просто небезпечна. Ясна річ, ітиметься не про «примушення до дружби» за путінськими сценаріями, а про «м'яку силу» економічної та дипломатичної активності – з дуже неприємними особистими перспективами для ініціаторів і штатних оспівувачів сакраментальної «паузи на рік»...

Сергій Грабовський
«Тиждень»
Колаж Р.Демківа

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Про співрозмовника:

Володимир ВАСИЛЕНКО – правознавець-міжнародник, заслужений юрист України, Надзвичайний і Повноважний посол України, доктор юридичних наук, професор. Народився 16 січня 1937 року в Києві. Вищу освіту здобув у Київському державному університеті ім. Т. Шевченка, закінчивши юридичний факультет та аспірантуру за спеціальністю «Міжнародне право». Делегат Установчого з'їзду Народного Руху України, член редакційної комісії з'їзду, член першого складу Великої ради НРУ.

В 1972-1992 роках був науковим консультантом міністерства закордонних справ України з правових питань. Наприкінці 1989 року брав участь у виробленні юридичних підвалин економічної самостійності України. Навесні 1990 року підготував перший проект Декларації про державний суверенітет України, надалі як консультант Верховної Ради України брав участь у виробленні остаточного варіанта Декларації. З 1992 року – посол у країнах Бенілюкс, а також представник України при Європейському Союзі та НАТО. В 1998-2002 роках – посол у Великій Британії і за сумісництвом в Ірландії. У 2001 році обраний Генеральною Асамблеєю ООН до Міжнародного кримінального трибуналу з колишньої Югославії, де працював суддею. З 2006 по 2010 рік – представник України в Раді ООН з прав людини.

Мешкає й працює в Києві.

– Пане Василенко, 80 років точиться суперечка довкола українського Голодомору. Дехто й сьогодні стверджує, що жодного геноциду тоді не було, а був, мовляв, неврожай, внаслідок якого голодував увесь Радянський Союз. Ніхто, мовляв, спеціально українців голодом не морив. Що б Ви, як правник, могли відповісти таким «розумникам»?

– У 1932-1933 роках жертвами штучно організованого голоду стали не лише українські селяни. Однак лише український Голодомор, який охопив Україну й Кубань, був геноцидом. Голод в інших регіонах

СРСР мав ознаки іншого міжнародного злочину, відомого під назвою винищення. І річ тут не в тому, що, порівняно з іншими регіонами, рівень смертності та кількість людей, вимордуваних в Україні й на Кубані, були на кілька порядків вищі. Адже з юридичного погляду кількісні показники не є критерієм для кваліфікації протиправної поведінки злочином геноциду.

Між українським Голодомором і голодом, який у той період охопив інші регіони СРСР, існувала якісна різниця: селян поза межами України та Кубані виморювали голодом як соціальний клас, а українські селяни стали жертвами злочину насамперед через свою приналежність до української нації.

Досить часто стверджують, що український Голодомор не мав виключно українського національного виміру, а отже, не є злочином геноциду, оскільки від голоду гинули не лише українці, а й представники національних меншин, які на той час жили в Україні.

Із цим твердженням перекується досить парадоксальна позиція відомого історика С. Кульчиць-

Мапа Голодомору 1932-1933 років (чорним показано регіони, де лютував штучний голод)

ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ – УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ

Діти Голодомору

кого, яку він сформулював так: «Застосований Сталінін терор голодом в Україні і на Кубані був геноцидом українських громадян, а не українців». Він аргументує свою позицію тим, що: а) Сталін мав підстави побоюватися громадян УСРР; б) нікому – ні онукам громадян України, померлим від голоду, ні світовій громадськості неможливо довести, що знищення українців відбувалося подібно до знищення вірменів в Османській імперії у 1915 році чи євреїв у країнах Європи, окупованих нацистами. З таким підходом не можна погодитися, оскільки він є хибним у своїй основі і не відповідає критеріям Конвенції ООН 1948 року.

По-перше, населення Кубані, яка була частиною РРФСР, на три чверті складалося з українців, котрі були громадянами Російської Федерації, а не України.

По-друге, відповідно до Конвенції 1948 року геноцидом вважаються злочинні дії з наміром знищити певну національну, етнічну, расову або релігійну групу, а не громадян. Тобто, людей знищують

саме через їхню належність до певної національної, етнічної, расової чи релігійної групи, яка, власне, і є об'єктом злочину.

По-третє, Сталін боявся не громадян України, він вбачав грізну небезпеку в українському національному відродженні. Тому й завадав превентивного удару, і цей удар був спрямований проти української нації як такої. Саме через це українці стали жертвами його злочинних акцій, а не тому, що вони були лише громадянами УСРР.

По-четверте, некоректно як протиставляти, так і ототожнювати український Голодомор із геноцидом вірмен та єврейським Голокостом, оскільки кожний конкретний злочин геноциду має лише йому притаманні зовнішні матеріальні особливості. З юридичної точки зору, істотною є не тотожність чи подібність цих особливостей, а відповідність кожного з таких злочинів критеріям або типовим юридичним ознакам, визначеним Конвенцією 1948 року.

– Російські дослідники Голодомору заперечують його

як геноцид на тій підставі, що в 1932-1933 роках від голоду загинули не тільки українців, а й мільйони представників інших національностей.

– Так, геноцидний характер українського Голодомору намагаються заперечити, спираючись на той факт, що штучно організований голод спричинив загибель не лише українців в Україні, а й росіян, казахів, татар, башкирів і ще багатьох в інших регіонах СРСР. Такий підхід лежить в основі концептуальної оцінки Голодомору російськими істориками та офіційними чинниками, а також деякими закордонними дослідниками, наприклад німцем С. Мерлем.

Суть позиції російської сторони коротко можна сформулювати так: оскільки голод 1932–1933 років на території Російської Федерації не вважається геноцидом, то і голод в Україні не може бути геноцидом. Така позиція позбавлена елементарної логіки і є спробою нав'язати українській стороні і світовому співтовариству власне бачення історії України. При тому, що переконливих документів і аргументів на користь ідентичності матеріальних ознак голоду в Росії і Голодомору в Україні вони не наводять. І причина тут одна – їх просто не існує.

Організуючи штучний голод, сталінський тоталітарний режим мав на меті часткове винищення: а) селян (як представників соціальної верстви, яка розглядалась як ворожа) з тим, щоб упокорити їх та подолати їхній опір, і б) української національної групи, як такої, оскільки її розвиток становив потенційну загрозу цілісності і самому існуванню комуністичної імперії і оскільки питому частину української нації становили селяни, які чинили найбільший спротив режиму.

Виокремлення українського Голодомору як злочину геноциду, яке спирається на ґрунтовну фактологічну базу, аж ніяк не є запереченням злочинного характеру дій комуністичної влади, що спричинили масову загибель селян інших національностей на території РРФСР. Не виключено, що злочинні дії, вчинені в той час проти казахів, татар та башкирів, також були актами геноциду. Підтвердити чи спростувати це можуть спеціальні дослідження та офіційні розслідування в Казахстані, Татарстані чи Башкортостані.

– Чи міг сталінський тоталітарний режим вчинити злочин геноциду, жертвами якого б стали російські селяни?

– Однозначно, ні. Як українські селяни були етнічними українцями, так російські селяни були етнічними росіянами. І ті, і інші належали до національних груп, позиціонування і роль яких як у Російській, так і в Радянській імперії були різними.

Російська нація була системоутворюючою основою обох імперій. Російському націоналізму як офіційному ідеологічному знаряддю розбудови імперії білої та – прихованому машкарою інтернаціоналізму – імперії червоної, був притаманний не сепаратизм, а месіанізм, ідеї імперської єдності та величчя.

Російська нація, як і її складник – російське селянство, не могла, за визначенням, стати об'єктом злочину геноциду, оскільки комуністичний режим в принципі не був зацікавлений у знищенні російської нації як такої.

Спротив російського селянина більшовицькому режимові не крив у собі загрози політичного сепаратизму і не пов'язувався владою з можливістю виходу Росії зі складу СРСР.

Українську націю владні кола обох імперій завжди розглядали як системоруйнівний чинник. Рущийною силою українського націоналізму, як ідеологічного знаряддя побудови незалежної України, була ідея виділення зі складу імперії та створення Української самостійної соборної держави.

Почуття національної ідентичності українського селянина у поєднанні з його антибільшовизмом було підґрунтям українського сепаратизму і становило загрозу єдності та самому існуванню СРСР. Саме тому об'єктом злочину геноциду стала українська нація, для послаблення якої сталінський тоталітарний режим здійснив геноцидне винищення українського селянства як питомої частини нації і джерело її духовної та матеріальної сили.

– Які факти підтверджують вибірково антиукраїнську спрямованість Голодомору?

– Найжорстокіші репресивні заходи, які спричинили штучний голод, режим застосував в Україні і на Кубані, яка входила до складу РРФСР, але за мовою, традиціями і культурою була в той час українською. За переписом населення 1926 року на Кубані проживало 1 млн. 412 тис. українців, що становило 75 % її населення. В цілому ж на Північному Кавказі налічувалося 3 млн. 107 тис. українців.

Уповноваженим з питань забезпечення хлібозаготівель в Україні і на Північному Кавказі було призначено Кагановича, найвідданішого соратника Сталіна. Саме Каганович запровадив режим «чорних дощок» як додатковий метод покарання селян Кубані і України, в яких примусово вилучались всі запаси зерна та всі інші продукти харчування.

У союзних постановах, листуванні і виступах кремлівського керівництва поряд з Україною часто виокремлюється Кубань – як регіон, якому слід приділити особливу увагу. Про це, наприклад, свідчать постанови Політбюро ЦК ВКП(б) від 1 листопада 1932 р. та бюро Північнокавказького крайкому від 4 листопада 1932 р., листування Сталіна з Кагановичем, виступи останнього під час поїздки до Північного Кавказу.

Російський дослідник Голодомору І.Зеленін зазначає, що дії комісії ЦК ВКП(б) у справах хлібозаготівель у Поволжі, що її очолював Постишев, мали «дещо інший характер порівняно з тим, що здійснювали Каганович і Молотов на Північному Кавказі і Україні». Він небезпідставно вважає, що селяни Нижньої Волги постраждали від голоду меншою мірою, ніж сільське населення України і Північного Кавказу.

Поряд із нормативними актами, за допомогою яких здійснювалась організація штучного голоду на всій території СРСР, існувала ціла низка специфічно «українських», а точніше антиукраїнських законів, постанов, інструкцій, директив тощо. Так, у січні 1933 року на союзному рівні було ухвалено нормативні акти, відповідно до яких лише селянам України і Кубані заборонявся виїзд до сусідніх областей Росії і Білорусії «в пошуках хліба». На їхніх кордонах було встановлено режим блокади, дотримання якого забезпечували підрозділи ГПУ та міліції. Аби унеможливити втечу від голодної смерті, війська не допускали голодуючих українських селян також у райони, прилеглі до кордону з Румунією і Польщею.

Питання хлібозаготівель в Україні й на Північному Кавказі сталінський тоталітарний режим пов'язав безпосередньо з питаннями українізації, свідченням чого є постанова ЦК ВКП(б) та РНК СРСР від 14 грудня 1932 р. «Про хлібозаготівлю на Україні, Північному Кавказі та в Західній області».

У величезних розгорнутих пунктах 4, 6 і 7 постанови виокремлено лише Україну і Північний Кавказ; українське керівництво піддано жорсткій критиці за хибне здійснення національної політики, а північнокавказьке — за найбільшовищу українізацію, що полегшило буржуазно-націоналістичним елементам, зокрема петлюрівцям та учасникам Кубанської Ради (аналогу Центральної Ради), «створення своїх легальних прикриттів, своїх контрреволюційних осередків і організацій».

Постанова містила припис ЦК КП(б)У та РНК України «вигнати петлюрівські та інші буржуазно-націоналістичні елементи з партійних і радянських організацій» і зобов'язувала Північнокавказький крайком і крайвиконком:

– виселити в найтисліші терміни до північних областей СРСР зі станиці Полтавської (Північний Кавказ), як найбільш контрреволюційної, усіх жителів, за винятком справді відданих радвладі колгоспників та одноосібників, і заселити цю станицю колгоспниками червоноармійцями;

– негайно перевести на Північному Кавказі діловодство радянських і кооперативних органів «українізованих» районів, а також видання усіх газет і журналів з української на російську мову, більш зрозумілу для кубанців; підготувати і до осені перевести викладання в школах на російську мову.

Партійці й агітатори «розкуркулювали» українського селянина до останньої зернини

Зміст цієї постанови є переконливим підтвердженням того, що штучно організований голод в Україні і на Північному Кавказі використовувався не лише як знаряддя геноцидного винищення, а насамперед як привід для руйнації української національної ідентичності та знищення носіїв цієї ідентичності за їхню приналежність до української національної групи.

Загальносоюзні нормативні акти виконувались на теренах усього СРСР з допомогою практично однакових методів, проте масштаби, цілеспрямованість і, відповідно, наслідки їхнього застосування в окремих регіонах були різними. З найбільшою ретельністю і жорстокістю їх виконували в Україні і на Кубані. Найактивніші фази вилучення зерна в українських селян супроводжувались істеричними антиукраїнськими кампаніями в загальносоюзній пресі.

Порівняно з іншими регіонами, смертність в Україні і на Кубані була набагато більшою і перевищувала природну в десятки разів. Причому надвисока смертність спостерігалась у сільській місцевості, заселеній переважно українцями. Це зумовлено застосуванням особливо жорстоких і масштабних примусових вилучень продовольства саме щодо українців.

– Що спонукало Москву розправитися з українським селянством таким страхотливим способом?

– Як свідчать аналітичні розробки контрольованої з Москви спецслужби — ГПУ України, у фокусі її уваги була небезпека українського сепаратизму. ГПУ України відстежувало настрої в українському суспільстві, вивчало ставлення різних його прошарків до комуністичного режиму, оцінювало «сепаратистські прояви» та визначало заходи боротьби з ними. При цьому особливо наголошувалося на діях «сепаратистів» із використання

Українські селяни могли б врятуватися від голодної смерті в містах, але їх не випускали з сіл загороджувальні загани

домору. Обвинуваченим у справі СВУ інкримінувалося прагнення зруйнувати СРСР, відірвати Україну від інших союзних республік. Відтак, інспіруючи справу СВУ, комуністична влада, на її думку, ставила крапку на спробах тих або інших сил виступити під прапором «українського націоналізму» чи «сепаратизму».

Підсудними на процесі проходило 45 осіб, але невдовзі у зв'язку зі справою було заарештовано ще 700. Усього ж під час та після процесу СВУ репресіям в Україні було піддано понад 30 тисяч українських громадян, переважно з числа інтелектуальної еліти. Репресії поширилися і на Українську автокефальну церкву, яку було заборонено.

Отже, відбулася широкомасштабна превентивна зачистка української провідної верстви, яка в умовах широкого спротиву сталінській політиці на селі могла очолити боротьбу селян за повалення комуністичного режиму і утворення незалежної української держави.

– Але чи був тоді на селі бодай натяк на таку боротьбу?

– Такий спротив спостерігався на всій території Радянського Союзу, однак найсильніший він був в Україні. Із зареєстрованих ОГПУ в 1930 році 13754 (2,5 млн. учасників), селянських заворушень, бунтів і повстань – 4098 (понад 1 млн. учасників) відбулося в Україні і 1061 (приблизно 250 тис. учасників) на Північному Кавказі. Як повідомляв заступник голови ОГПУ В.Балицький у 1930 році в доповідній записці про політичний стан селянства в Україні у зв'язку з політикою ліквідації куркульства як класу, у деяких селах співають «Ще не вмерла Україна...» і виголошують гасла «Геть Радянську владу!», «Хай живе самостійна Україна!».

Незважаючи на репресії проти української провідної верстви та каральні акції із застосуванням збройних формувань ГПУ проти селян, їхній спротив тривав. Звичайно, він мав спонтанний і неорганізований характер, але за певних умов міг перерости в загальнонаціональний вибух. Такий розвиток подій непокоїв сталінський режим, який планував подальші антиукраїнські репресії під приводом боротьби з українським «контрреволюційним підпіллям». Про це, зокрема, свідчить оперативний наказ по Державному політичному управлінню УСРР від 13 лютого 1933 року під грифом «цілком таємно».

У наказі йшлося про те, що ударно-оперативна група ГПУ «розкрила контрреволюційне повстанське підпілля в Україні, яке охопило до 200 районів, близько 30 залізничних станцій та депо і низку пунктів прикордонної смуги».

На цій підставі робився висновок про наявність єдиного, ретельно розробленого плану «організації збройного повстання в Україні до весни 1933 року з метою повалення радянської влади та встановлення капіталістичної держави, так званої Української незалежної республіки».

– Чи є якісь документальні підтвердження того, що більшовицьке керівництво цілеспрямовано готувало штучний голод як акцію настрашення українських селян?

– Це насамперед лист Сталіна Кагановичу від 11 серпня 1932 року, в якому вождь наголошував: «Найголовніше зараз Україна», де справи надто погані і «по партійній лінії», і «по лінії радянській», і «по лінії ГПУ». І робив висновок: «Якщо не візьмемося нині за виправлення ситуації на Україні, Україну можемо втратити».

Український Голодомор був складником багатоголової превентивної каральної операції, спрямованої проти української нації як такої, оскільки її відродження становило загрозу єдності і самому існуванню радянської імперії. У ході цієї операції із допомогою штучно організованого голоду було завдано нищівного удару по українському селянству з метою фізично знищити питому частину нації, а отже, підірвати її визвольний потенціал. Адже за всесоюзним переписом населення 1926 року з 31, 2 млн. жителів України сільське населення складало 23,3 млн., тобто більше 81 %, а серед сільського населення українці становили 20,6 млн. тобто 87,6 %. На початку 1932 року населення України становило 32,5 млн., з яких у сільській місцевості проживало 25,5 млн. осіб. Як і раніше, серед сільського населення українці складали переважну більшість, а у деяких сільських регіонах їхня чисельність перевищувала 90 %.

Як бачимо, саме українське селянство було головною силою української нації. І саме в селянстві Сталін та його кліка вбачали головного ворога своїм планам по вирощуванню нової історичної спільноти людей. Тому саме проти українського селянства й було скоєно цей страхотливий злочин.

У поєднанні з політичними репресіями та депортаціями, які здійснювались до, під час і після 1932–1933 років, Голодомор мав катастрофічний кумулятивний ефект. Нищівного удару зазнав генетичний потенціал української нації. Відбулась руйнація традиційної структури українського соціуму, супроводжувана спустошенням країни. Українській нації було завдано тяжкої психологічної травми внаслідок жахливих картин масової загибелі людей, мученицької смерті рідних та близьких, неймовірних голодних страждань живих і шокуючої моральної деградації, викликаною боротьбою за виживання в умовах тотального голоду. Було серйозно приборкано сили українського визвольного руху і послаблено здатність нації до спротиву, підірвано віковічні національні традиції, пригальмовано процес національного відродження і нормального культурного розвитку нації, зміцнення її єдності, гідності і духовності. У країні запанувала атмосфера страху, жорстокості, брехні, подвійних стандартів і аморальності, відріжкою якої ми відчуваємо й сьогодні.

**Інтерв'ю провів
Тарас Гнип**

В УКРАЇНІ

РАДА ЄС НЕ УХВАЛИЛА
ЖОДНОГО РІШЕННЯ
ЩОДО АСОЦІАЦІЇ
З УКРАЇНОЮ

Рада Євросоюзу на рівні міністрів закордонних справ 28 країна-членів ЄС не ухвалила 18 листопада жодного рішення стосовно України, однак залишила «відкритими двері» для Києва, якщо він виконає умови для підписання угоди про асоціацію з ЄС. Про це повідомив міністр закордонних справ головної у Євросоюзі Литви Лінас Лінкявичус.

«Побачимо, можливо, Верховна Рада буде результативною, що дуже допомогло б – нам потрібен рух. Відклавши емоції, оцінивши ситуацію об'єктивно, якою мірою було виконано умови, ми зможемо ухвалити рішення», – сказав литовський міністр. «Це може відбутися будь-якого дня, навіть в останній момент – у Вільнюсі. Все залежатиме від ситуації в Україні, – пояснив Лінкявичус. – Ці дні до саміту будуть вирішальними».

Як відомо, раніше планувалося, що на засіданні Ради ЄС на рівні міністрів закордонних справ буде остаточно вирішено, чи підписувати угоду про асоціацію з Україною на самміті у Вільнюсі 28-29 листопада. Проте минулого тижня керівництво Європарламенту подовжило роботу місії Пета Кокса та Олександра Квасневського до самого самміту.

ЮРІЙ ЛУЦЕНКО КЛИЧЕ
УКРАЇНЦІВ НА ВУЛИЦІ
ТА ПЛОЩІ

Екс-міністр внутрішніх справ, недавні політ'язень режиму, координатор громадянської ініціативи «Третя Українська Республіка» Юрій Луценко закликав українців вийти на мітинг 24 листопада й захистити Європрагнення України. Про це він написав у своєму блозі на «Українській правді».

Ю.Луценко зазначив, що в європейських країнах люди виходять на вулиці, якщо політики не ухвалюють потрібні їм рішення. «Ми не маємо права мовчки дозволити Межигірській мафії вкрати наше майбутнє. Мовчанка заохочує диктатуру. Ця демонстрація потрібна і Україні, і Європі. Але в першу чергу – кожно-

му, хто відчуває себе вільною людиною», – написав Луценко.

Він пояснив, що саме 24 листопада після завершення засідань ВР, «стане остаточно ясно, чи справився український політикум з умовами для євроінтеграції». Луценко прогнозує, що влада максимально обмежуватиме приїзд на акцію людей з інших областей і зазначає, що таким чином дуже багато залежатиме від активності мешканців столиці.

За його словами, ініціатива «Третя Українська Республіка» роздає в Києві 500 тисяч запрошень на акцію, поширює 300 тисяч газет, запрошує відомих українських громадських діячів та музикантів висловитися на підтримку акції.

НІМЕЧЧИНА ЧЕКАЄ ВІД
РЕЖИМУ ЗВІЛЬНЕННЯ
ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО

Міністр закордонних справ Німеччини Гідо Вестервелле закликав офіційний Київ надати експрем'єру України Юлії Тимошенко можливість виїхати з країни.

«Час для розумного рішення проблеми Юлії Тимошенко поки є, але його залишається дедалі менше», – заявив глава МЗС ФРН газеті Bild. Вестервелле підкреслив, що Німеччина, як і раніше, готова прийняти експрем'єра для проходження лікування.

На думку глави МЗС Німеччини, Україна знаходиться на порозі ухвалення важливого, можливо, історичного рішення. «Ми хотіли б укласти угоду про ефективне партнерство та добросусідство з вільною, самостійною, демократичною та правовою державою Україна», – зазначив міністр. Також він додав, що угода про асоціацію відкриє перед країною широкі перспективи.

Тим часом, канцлер Німеччини Ангела Меркель під час виступу в бундестазі 18 листопада закликала Януковича перейти до євроінтеграції «не на словах, а на ділі». «Україна поки що не демонструє готовності виконати умови Євросоюзу для підписання угоди про асоціацію», – заявила вона й закликала Україну зробити, нарешті, «реальні кроки» й продемонструвати волю до реформ. «І це має бути не на словах, а на ділі», – заявила Меркель і запевнила Київ, що якщо він виконає умови ЄС та підпише угоду про асоціацію, то Європа допоможе йому і з реалізацією продукції, і, за потреби, з постачанням енергоресурсів. Особливу увагу у своєму виступі канцлер Німеччини приділила захисту України від економічного тиску Росії, який покликаний не допустити підписання угоди про асоціацію з ЄС. Звичайно, якщо Київ виконає умови ЄС. «У Вільнюсі я підштовхну ЄС до протидії цьому тиску з конкретними можливостями та реальною солідарністю», – додала Ангела Меркель.

ТОРТУРИ В МІЛІЦІЇ

Відома міжнародна правозахисна організація Amnesty International закликала українську

владу не лише зосереджувати свою увагу на проблемі вибіркового правосуддя, але й забезпечити належне, ефективне та невідкладне розслідування випадків катування та жорстокого поводження з в'язнями. Про це йдеться у заяві, розміщеній на сайті цієї організації.

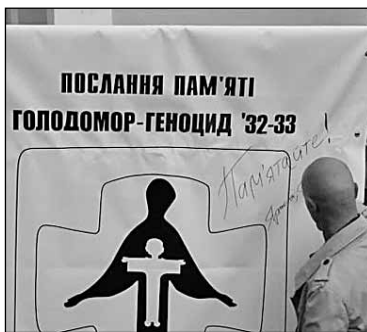
«Тисячі українців щороку піддаються катуванням та іншим видам жорстокого поводження з боку міліції та інших правоохоронних органів. Тим не менше, ефективні заходи по боротьбі з тортурами та іншими видами жорстокого поводження у дискусії стосовно угоди про асоціацію відсутні», – заявляють представники Amnesty International.

Згідно зі статистичними даними міністерства внутрішніх справ України, за перші вісім місяців 2013 року надійшло 987 скарг на застосування міліцією катувань та незаконне використання нею сили.

Amnesty International закликала українську владу забезпечити належне, ефективне та невідкладне розслідування цих заяв про катування та інші види жорстокого поводження та порушення прав людини.

ТІЛЬКИ 2 ВІДСОТКА
УКРАЇНЦІВ НІЧОГО
НЕ ЗНАЮТЬ ПРО
ГОЛОДОМОР

Двадцять шість відсотків опитаних фондом «Демократичні ініціативи» та соціологічною службою Ukrainian Sociology service громадян України добре знайомі з проблематикою Голодомору 1932-1933 років в Україні. Про це повідомила директор фонду Ірина Бекешкіна за підсумками соціологічного опитування про рівень обізнаності про Голодомор. Ще 53% опитаних знають про Голодомор «в загальних рисах», 19% – «щось про це чули». 2% опитаних нічого не знають і не чули про Голодомор.

Рівень інформованості про Голодомор істотно залежить від віку: добре обізнаними з цією проблематикою вважають себе люди старші 55 років (42%), 21% у віці 30-54 років і 16% – віком до 30 років.

Результати опитування показали, що основним джерелом інформації про Голодомор є засоби масової інформації – з них про Голодомор дізналися 60% опитаних.

48% дізналися про Голодомор від рідних, 23% – під час навчання у вищому або середньому навчальних закладах, 17% – від знайомих чи

друзів, 13% – з історичних і художніх книжок, 8% – з інтернету.

На запитання, чим був спровокований Голодомор, 22% опитаних розділили думку, що його спровокували природні обставини, а 64% опитаних вважають, що Голодомор був викликаний діями влади на чолі зі Сталіним і мав штучний характер. При цьому 66% українців вважають Голодомор геноцидом, 22% заперечують таке твердження.

ЗА ДАХ НАД ГОЛОВОЮ

Щороку в Україні збільшується кількість сімей, які потребують власного помешкання. З кожним роком ця цифра зростає майже вдвічі. Про це повідомив радник голови Верховної Ради з питань будівництва Ігор Лисов.

За його даними, нещодавно було здано в експлуатацію житловий будинок за програмою «Доступне житло». Згідно з умовами Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 роки, держава компенсує 30% від вартості житла. Решту коштів громадяни сплачують самостійно.

Програму «Доступне житло» створено для розбудови мережі доступного житла в Україні та забезпечення фінансової підтримки громадян, що потребують поліпшення житлових умов та здійснюють відповідні інвестиції в будівництво такого житла. «Доступне житло 70/30» дає змогу забудовнику здешевити собівартість квартири на 8-10%.

«На мою думку, найбільш ефективною з точки зору бюджетного наповнення є програма 70/30, адже більшу частину коштів вкладає така населення. Як показав досвід, у ній надзвичайно правильно сформовано механізм. Тобто, немає жодного збою. Люди, які вкладають у житло в рамках цієї програми, отримують результат у вигляді помешкання, до того ж ще й з допомогою від держави», – сказав Ігор Лисов

ФІЛІПІНАМ –
ВІД УКРАЇНИ

Україна передасть Філіпінам, які постраждали від руйнівного тайфуну «Гаян», гуманітарну допомогу на суму 3,5 мільйона гривень. У разі потреби українські фахівці

готові розгорнути на постраждалих території мобільний шпиталь. Таке рішення ухвалив Кабінет Міністрів України.

Відповідне розпорядження підписав прем'єр-міністр України Микола Азаров 18 листопада 2013 року. Кошти для надання допомоги будуть виділені з резервного фонду держбюджету. Для закупівлі необхідних товарів та їхню доставку до місця призначення передбачено використати майже 3,5 млн. гривень. На ці цілі кошти будуть виділені державній службі з надзвичайних ситуацій, в тому числі й на покриття витрат міноборони, пов'язаних з перевезенням. Узгодити питання доставки та передачі вантажу гуманітарної допомоги доручено міністерству закордонних справ.

ВИСТАВКА МИРОНА
ЛЕВИЦЬКОГО У ЛЬВОВІ

Національний музей ім. Андрея Шептицького вперше представив львів'янам та гостям міста роботи відомого українського живописця, графіка, письменника та журналіста Мирона Левицького, котрі кілька років тому подарувала Львову дружина мистця – Галина. Багаж з Канади складався з 77 експонатів, і це, зокрема, живописні полотна та ілюстрації до дитячих книжок Мирона Левицького.

За словами куратора виставки, завідувачки відділу українського мистецтва XIX – XX ст. Національного музею Оксани Жеплинської, художник побував у різних кутках світу і все побачене й відчуте віддзеркалював у своїх творах. «У кожній своїй роботі малір старався досягти вершини майстерності – його живопис, ілюстрації та листівки випромінюють дуже сильну енергетику», – зазначила на відкритті експозиції О. Жеплинська і додала, що митець усе життя пропагував у світі Україну і все українське – через монументальні розписи у церквах, оформлення книг, запрошень та листівок.

Окрім картин, М.Левицький створив велику кількість екслібрів, оформив та проілюстрував у притаманному лише йому графічному стилі понад 300 книжок і часописів, збагативши новими творчими здобутками український національний стиль книжкової графіки. Глибоке розуміння релігійної тематики він відтворив в іконах та монументальних розписах десяти українських церков Північної Америки та Австралії.

За повідомленнями українських видань та інформаційних агенцій

СУСПІЛЬСТВО І ФУТБОЛ

Минулого й на початку цього тижня все українство планети із завмиранням серця стежило за перипетіями подій на футбольних полях Києва й Парижу. Після перемоги в першому відбірковому стиковочному матчі зі збірною Франції з рахунком 2:0 в Києві всі були переконані, що Україна за підсумками двох матчів вийде у фінальну частину чемпіонату світу з футболу, який відбудеться наступного року на полях Бразилії.

Але всі наші надії розвіялися як листя на осінньому вітрі. У Парижі збірна Франції продемонструвала 19 листопада зовсім інший футбол, ніж кілька днів перед тим у Києві, й впевнено перемогла – 3:0. Причому у всіх, хто стежив за тим матчем (а таких було десятки мільйонів у всьому світі), склалося враження, що французи виконали б будь-яке завдання того вечора. Навіть якби їм треба було виграти з рахунком 5:0, вони добилися б і цього. Наші ж виглядали жалюгідно, це була зовсім не та команда, яку ми бачили й за яку вболівали 15 листопада в Києві. Неозброєним оком було видно, що французька футбольна машина здатна зламати всі редути українців. Останні намагалися грати не в футбол, а займатися на полі боротьбою, але суддя перепинив такі спроби звільнення нашого футболіста Хечеріді. Після того, як збірна України залишилася в меншості, все стало остаточно ясно – до Бразилії ми не поїдемо.

Залишимо збоку суто спортивний аспект події й запитамо себе: «Чому?» Якщо відштовхуватися від істини, що футбол – це віддзеркалення стану суспільства, стане ясно, чому. Ми й не могли виграти, бо наші хлопці живуть і грають у футбол в країні, де гроші давно витіснили все інше. Саме тому в страхітливому загоні знаходиться український дитячий футбол, від якого залежить майбутнє цієї гри в Україні. Команди майстрів, які лідирують у нашому футболі, перетворилися на дорогі іграшки багатих злодіїв. Суркіс тримає київське «Динамо», Ахметов – донецький «Шахтар» і т.ін. Футбольні клуби стали чимось на кшталт дорогезних автомобілів. Дуріючи від казкового багатства, яке зненавця звалося на голови вчорашніх петеушників і комсомольських ватажків, ті, хто зумів обікрати

український народ, перетворили їх на свої дорогі цяцки. При цьому вони не дбають про розвиток суто українського футболу, а купують за астрономічні суми дорогих гравців за кордоном, які, звісно, грати за збірну не можуть, бо вони є громадянами інших країн.

Перед вирішальним матчем у Парижі наших гравців закликали зіграти на межі своїх можливостей не такими категоріями як «На вас сподівається Україна», «Ви – наша гордість і надія», а сумами доларів з шістьма нулями. Мовляв, виграєте, дамо по парі мільйонів, програєте – отримаєте дулю. Таку мораль у футболі запровадили суркіси й ахметови. Така тепер мораль панує й у всьому українському суспільстві. Все купується і все продається.

Програш від збірної Франції – це привід поговорити про проблеми набагато суттєвіші, ніж футбол. Наприклад, про моральність нинішнього укра-

ЧОМУ МИ НЕ ПОЇДЕМО ДО БРАЗИЛІЇ?

Збірна України з футболу втратила шанс виступати на першості світу

На фото фрагменти відбіркового матчу першості світу з футболу між збірними командами України та Франції

їнського суспільства, в якому маленькі хлопчики мріють бути бізнесменами, такими як Ахметов, а дівчатка – елітними проститутками.

Молода людина, яка виростає в такому суспільстві, стає гранично цинічною. Сподіватися, що вона піде захищати свою Батьківщину, як пішли її боронити в далекому 1918-му герої Крут, не доводиться. Більшість представників нинішнього молодого покоління – це зухвалі циніки й споживачі, для яких немає нічого святого. Вони бачать, хто став елітою суспільства, й заперечують своїм батькам: «Навіщо вчитися? Що, Янукович десь колись вчився? А править країною й має мільйони». Або: «Ахметов без помилок не напише й дик-

танта для третього класу, а має мільярди. То навіщо вчитися?»

Широкого поширення в сучасному українському суспільстві набув такий феномен, як «ейджизм», який охоплює негативні стереотипи по відношенню до старості й старіння, а також відповідні дискримінаційні практики. Психологи відзначають, що нині в українському суспільстві устійнилася думка про загострення взаємовідносин між віковими поколіннями, зокрема між молоддю й літніми людьми, що підтверджується даними численних досліджень. В сучасному українському суспільстві повага до старості замінена нетерпимістю до осіб похилого віку з боку молоді й суспільства в цілому. Був свідком діалогу

між одним футболістом і стареньким дідусем, який зробив йому зауваження після того, як той викинув на хідник сміття з кишень. «Глохні, дед! И канай отсюда, пердун старий», – ось таке виховання і таке ставлення до старості.

Психологічні дослідження, котрі доповнюють сумну статистику розлучень, соціального сирітства, кількості дітей, народжених у неповних сім'ях, свідчать про кризу соціального інституту сім'ї, що демонструє моральний стан українського суспільства. Вчені б'ють на сполох: проблеми сім'ї й сімейного виховання стоять як ніколи гостро. Демографи, соціологи, культурологи, психологи, педагоги підтверджують наявність глибокої системної кризи цього соціального інституту.

Аналогічну картину висвітлюють і соціологічні дослідження, виконані «на межі» з соціальною психологією. Вони демонструють, наприклад, різкий контраст між українськими й західними нормами поведінки в громадських місцях. Наші студенти й молоді фахівці, які проходять студії в західних країнах, відзначають, що там прийнято посміхатися незнайомим людям, однак коли цю посмішку привозиш на батьківщину, то найчастіше всього вона, м'яко кажучи, не знаходить відповіді. Знову ж таки пошлюся на приклад з молодим футболістом, якому я посміхнувся, поспішаючи на прес-конференцію його тренера. «Чьо либішся, бухнул, что

лі?» – такою була реакція цієї «зірки» на мою щирю посмішку, яку я адресував йому.

Канадйські соціологи в 2008 році провели дослідження, яке продемонструвало, що за частотою випадків готовності допомогти ближньому Україна посідає 48-ме місце в цивілізованому світі. Інші порівнювальні дослідження побутової культури також демонструють, що за рівнем хамства, агресивності й ненависті до собі подібним Україна явно лідирує, причому спостерігається тенденція до «бруталізації», тобто до ще більшого жлобства в нашому суспільному житті.

Соціологи констатують також антагоністичне протистояння в Україні двох видів моралі: багатій меншості й бідній більшості, хоч, ясна річ, видів моралі та їхніх антагоністичних протистоянь в українському суспільстві можна зустріти набагато більше.

Наше суспільство безнадійно хворе. А в хворому суспільстві будь-які досягнення гальмуються тотальною соціальною хворобою. Ось чому у нас навіть на горизонті не видно потенційних лауреатів Нобелівської премії. Ось чому, попри наші очікування, ми не поїдемо на чемпіонат світу з футболу до Бразилії.

Такі нефутбольні думки навіяв мені футбольний матч-відповідь у Парижі, який наша збірна з тріском прогнала.

Владислав Браницький,
спортивний оглядач
«Нової газети»

UKRAINIAN INSTITUTE of AMERICA
presents

Music at the Institute

МУЗИЧНА УКРАЇНА

Performances by
Bohdan Kryvopust lecturer & pianist
Michael Carrera cello
Solomiya Ivakhiv violin
Students from the Ukrainian Music Institute of America (UMI)
 (Bohdanna Wolanska, director)

A presentation of
Selected Works
 from collections published by the
 Muzychna Ukrainia publishing house

Lysenko
 Revutsky
 Kossenko
 Kolodub
 Stankovych
 Skoryk

Saturday,
 November 30, 2013
 at 3:00PM

FREE ADMISSION

2 East 79th Street New York, New York
 212-288-8660 www.ukrainianinstitute.org

SELF RELIANCE (NJ)
 FEDERAL CREDIT UNION

**Вітаємо наших працівників,
 членство та всю українську громаду
 З ДНЕМ ПОДЯКИ!**

**Бажаємо добробуту,
 родинного затишку
 і Божого благословення!**

HAPPY THANKSGIVING DAY!

PRINCIPAL OFFICE
 851 Allwood Rd,
 Clifton, NJ 07012
 (973) 471-0700

BOTANY VILLAGE OFFICE
 237 Dayton Ave,
 Clifton, NJ 07011
 (973) 772-0620

www.bankuke.com

ART
 ARTISTS

The Ukrainian Institute of America
 & A-BA-BA-HA-LA-MA-HA Publishers (Ukraine)
 present:

**For Children
 ages 2 to 102**

An illustration exhibition of one of the outstanding
 children's publishers in Eastern Europe.

Dec 13, 2013 – Jan 16, 2014

UKRAINIAN INSTITUTE OF AMERICA
 2 East 79th Street, New York, NY 10075
 Tel: 212-288-8660 • www.ukrainianinstitute.org

HAPPY THANKSGIVING DAY!

EAST VILLAGE MEAT MARKET
J. Baczynsky

**Приймає
святкові
замовлення
до Дня Подяки**

139 Second Avenue,
(between 9 St. & St. Marks Place)
New York, NY 10003-8349
(212) 228-5590

Індики (10-25 lb)
Індики грудинка,
Індики ніжки (свіжі та печені)

Шинка (п'ять сортів)

Ковбаса краківська
та різних сортів
(великий вибір власного
виробництва)

А також багато інших делікатесів,
які зроблять святковий стіл
смачним та багатим

менеджер м'ясного цеху –
ТОНІ ТИХАНСЬКИЙ

Прохання телефонувати до
АНДРІЯ ІЛЬНИЦЬКОГО,
менеджера

East Village Meat Market:
212-228-5590

СМАЧНОГО ТА БЛАГОСЛОВЕННОГО ДНЯ ПОДЯКИ!

**УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА СПІЛКА**

*Бажаємо
нашим шановним членам
щасливого Дня Подяки
та
висловлюємо вдячність
за Вашу підтримку
протягом року!*

MAIN OFFICE

215 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 • Tel. (212) 553-2980 • Fax. (212) 995-5204

BRANCH OFFICES:

Brooklyn

1678 East 17th Street,
Brooklyn, N.Y. 11229
Tel. (718) 376-5057
Fax. (718) 376-5670

South Bound Brook

35 Main Street,
So. Bound Brook, N.J. 08880
Tel. (732) 469-9085
Fax. (732) 469-9165

Perth Amboy

615 Amboy Avenue,
Perth Amboy, N.J. 08861
Tel. (732) 802-0480
Fax. (732) 802-0484

www.ukrnatfcu.org

(866) 859-5848

NCUA

ДО 80-РІЧЧЯ
ГОЛОДОМОРУМИ НІКОЛИ НЕ ДОЗВОЛИМО, ЩОБ ЇХНЄ
МУЧЕНИЦТВО ПРОПАЛО БЕЗСЛІДНО...

З нагоди 80-ї річниці Голодомору-геноциду в Україні Постійна конференція українських православних єпископів поза межами України звернулася до всіх преподобних отців, вірних Української православної церкви в Північній та Південній Америці, Європі, Австралії та Новій Зеландії зі спеціальним посланням, під яким поставили свої підписи митрополит УПЦ Канади Юрій, митрополит УПЦ США, місцєблюститель Української православної церкви в діаспорі Антоній, архієпископ УПЦ в діаспорі Іоан, архієпископ Української православної єпархії Бразилії та Південної Америки Єремія, єпископ УПЦ Канади Іларіон, єпископ УПЦ Канади Андрій, єпископ УПЦ в США Даниїл.

«У черговий раз ми наближаємося до щорічного вшанування пам'яті жертв одного з найжахливіших в історії людства акту геноциду, – говориться у посланні. – У черговий раз ми згадуємо тих, хто протягом тривалого часу був забутий – багато з них були родичами, сусідами, колегами по роботі та друзями численних людей, які дожили до сьогоднішнього дня. Незважаючи на факт, що уряд тогочасного Радянського Союзу та дехто з керівників інших держав світу навмисно старалися (в деяких випадках і до сьогодні стараються) викоринити пам'ять цієї жахливої трагедії з історичних архівів, ми ще раз обіцяємо, що ніколи не забудемо жертв цього злочину. Ми ніколи не дозволимо, щоб їхнє мучеництво пропало безслідно. Ми про-

Єпископ УПЦ в США Даниїл з членами християнської місії УПЦ США в Києві біля меморіалу пам'яті жертвам Голодомору-геноциду 1932-1933 років

довжуватимемо нагадувати світовим лідерам, що вони не мають необмеженої та незаперечної влади нищити людські життя. Ми нагадуватимемо людству про святість життя та

Богом дані права кожної людини. Згадаймо слова англійського мислителя Едмунда Бурка: «Ті, що не знають (або ігнорують) історію, приречені повторювати її...»

Духовні отці закликають до молитви та конкретних вчинків, які допоможуть нам пам'ятати про мільйони безневинно убієнних сестер і братів наших: «Під час цих святкових днів, напередодні Різдва Господа нашого Ісуса Христа, у час Різдвяного посту (Пилипівки) відкладіть певну суму грошей та зробіть різдвяний подарунок, віддавши ці кошти на заснування національних пам'ятників або до місцевих притулків для бездомних, де люди не можуть мати всіх тих достатків, які маєте ви. Якщо наша згадка про тих, хто загинув у страшні роки Голодомору, не проявиться в бажанні зробити щось во ім'я цих людей, тоді ми є просто байдужими до того, що сталося...»

Прес-служба
УПЦ США

ПРО ВЕЛИКУ ТРАГЕДІЮ З ПЕРШИХ УСТ

Минулої суботи, 16 листопада, у нью-йоркській Школі українознавства при осередку Спільки української молоді імені Тараса Чупринки відбувся відкритий урок пам'яті, приурочений 80-й річниці Голодомору-геноциду в Україні.

«У кожного з нас своє відчуття цієї трагедії. Пригадую, моя бабуся, яка родом з Галичини, де, на щастя, не було Голодомору, ніколи не викидала недоїденого хліба, а якщо на столі лишалися крихти, то згортала їх до останньої й або зберігала, або віддавала пташкам. Такого самого бережливого, святого ставлення до хліба навчила й мене, пояснюючи, що були часи, коли шматочок хліба міг врятувати людину життя. І я їй за це безмежно вдячна...» – таким спогадом відкрила урок пам'яті, приурочений 80-й річниці Голодомору в Україні, директорка школи Ірина Чуян. Валентин Лабунський, головний редактор «Нової газети», присутній на відкритому уроці, згадав свого батька, який, переживши й виживши в Голодомор, усе своє життя мав звичку носити в потайній кишені костюма шматочок сухого хліба. Його син Максим, учень 12-го класу цієї школи, коротко представив у форматі PowerPoint свою роботу «Український Голодомор – одна з найменш відомих у світі трагедій ХХ століття», яка отримала друге місце на всеамериканському конкурсі, присвяченому 80-й річниці Голодомору.

В гостях у школярів очевидець трагічних подій 1932-1933 років на Черкащині Тихін Липовий

Але, напевне, найбільше в пам'ять і серце дітей – учнів 4-12-х класів та їхніх вчителів запали спогади Тихона Липового, 92-літнього очевидця й свідка страхітливих подій 1932-1933 року на Черкащині, якому вдалося вижити. А восьмистам, за дуже приблизними підрахунками, його земляків – ні. Вони померли мученицькою голодною смертю. Пан Липовий проніс той біль через усе життя й, аби применшити його, минулого року опублікував книгу спогадів «Носачівська трагедія», яку писав упродовж багатьох років.

«Пригадую, як батькового товариша Богуславського відправили на Сибір, а дружину з двома дітьми і скринєю вивезли на околицю села й кинули, – розповів пан Липовий. – Приходить до нас вона ввечері й, плачучи, просить дати бодай ковток молока для дітей, бо в нас лишилася корова. Як же не дати! Мама налила невеличкий глечик дала

Урок пам'яті в нью-йоркській школі українознавства СУМ ім. генерала-хорунжого Т. Чупринки

їй в руки, а та тільки вийшла за поріг, обезсилена, впала й розбила той глек. Знову вертається, знову плаче, мама знову наливає їй молоко, але взяла її під руку й понесла її дітям молоко сама.

Я іноді відвідував їх за селом, бо то було близько він нас. Страшна картина: скриня під відкритим небом, мокрі, брудні, голодні діти довкола неї туляться до вихудлої жінки...

Розпочалася агонія, про яку не хочеться ані згадувати, ані розповідати. Дві жінки Штилівни, може, то була мати й донька, а може сестри, зарізали іншу жінку з калинівського кутка, наварили холодцю й продавали на базарі. На другому кінці села чоловік зарізав малого хлопця і з'їв.

Однієї неділі я пас біля кладовища корову. Аж їдуть два хлопці мого віку – дванадцятилітки, називалися вони Тарани,

а по-вуличному Бедки. Двоє коліс від воза, голоблі, доточена платформа. «Тільки що відвезли маму й кинули в яму, їдемо по батька...» – кажуть. Чи не трагедія?! Пішов я на кладовище, дивлюся, в ямі лежить жінка у вишній сорочці, лежить на боці з підігнутими колінами, можливо, вона ще була жива. Після голоду цих хлопців у школі я більше не бачив...»

Зустріч відбувалася у формі розмови й учні та вчителі мали нагоду розпитати гостя про те, що читали в книгах, але досі не доводилося чути від безпосереднього свідка тих подій.

«Переживши таку страшну трагедію й виживши, що б Ви хотіли побажати нашим дітям?» – запитала в Тихона Липового Даня Лавро, голова осередку СУМ імені генерала-хорунжого Тараса Чупринки в Нью-Йорку.

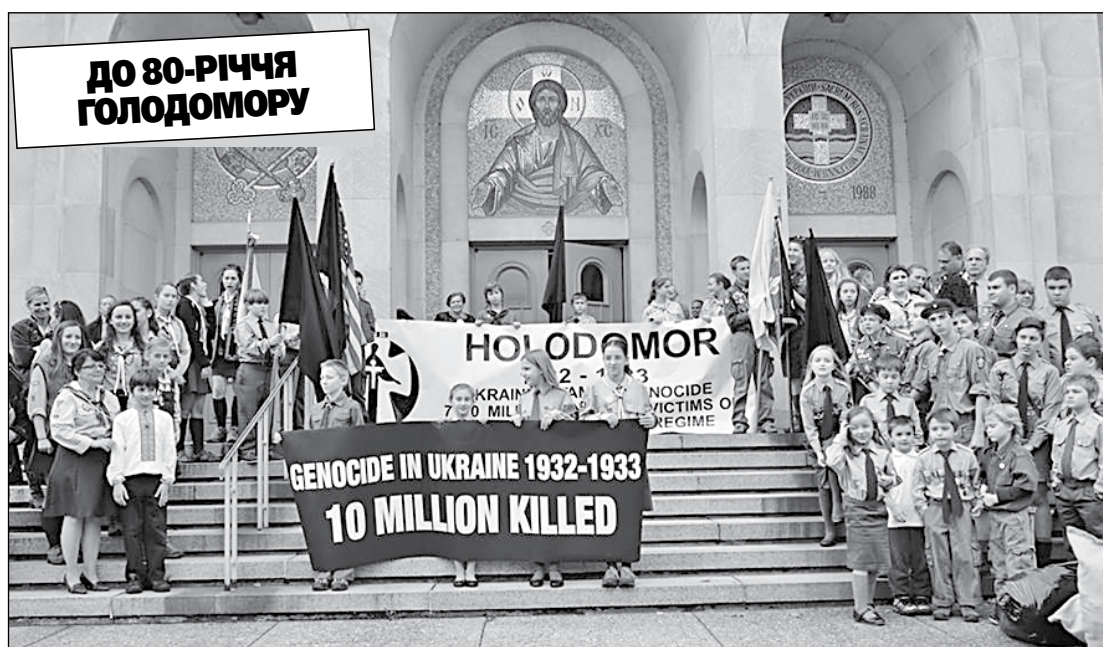
«Вчитися, бути чесними й жити по правді», – відповів вів.

У продовження теми присутні переглянули півторагодинний документальний фільм канадського режисера Юрія Лугового «Genocide Revealed», який виграє 11 міжнародних нагород.

Вчителі кажуть, що не пригадують жодного подібного уроку, який тривав би так довго, діти були на ньому такими сумлінними, а «матеріал» справив би на них таке глибоке враження.

Після завершення зустрічі до пана Липового підійшов хлопчик років 10-11, який, очевидно, соромився поставити своє запитання під час загальної розмови, й тихим голосом сказав: «Я знаю, що тим людям не давали хліба... А воду їм давали? Бо я читав, що якщо пити воду, то можна померти не так швидко...»

Вл. інф.

Українці Філадельфії під час жалобної панахиди пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років

ЗА КИМ ГОЛОСИТЬ ДЗВІН СВОБОДИ?

17 листопада українська громада Філадельфії вшанувала пам'ять невинно убієнних жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років.

Скорботна панахида розпочалася біля Дзвону Свободи у центрі Філадельфії, в ході якої учні української школи, члени Спільки української молоді, української молодіжної організації «Пласт» та учасники танцювального колективу «Волошки» представили глядачам інсценізацію на тему Голодомору та зачитали свідчення очевидців цієї страшної трагедії.

Вшанування пам'яті жертв Голодомору продовжилось в Українському католицькому соборі Непорочного Зачаття. Виступаючи перед присутніми, посол України в США Олександр Моцик зазначив: «Наш святий обов'язок зараз та в подальшому робити все, щоб пам'ять про наших співвітчизників, які загинули від штучного голоду у 1932-1933 роках, залишалася живою для нинішніх і прийдешніх поколінь, слугуючи пересторогою на майбутнє».

У концертній програмі виступили, зокрема, чоловічий хор «Прометей», камерний хор «Теорія» та хор Укра-

їнської баптистської церкви. Завершилася жалобна імпреза спільною панахидою, відправленою священниками українських церков.

Учасники також мали змогу оглянути виставку, присвячену Голодомору, яку представило посольство України в США.

Крім того, відзначаючи 80-ту річницю трагедії Голодомору, мер Філадельфії Майкл Натер оприлюднив прокламацію, в якій оголосив у місті тиждень пам'яті жертв Голодомору-геноциду в Україні, починаючи з 17 листопада.

**Прес-служба
посольства України
в США**

НЕЗАГОЙНА РАНА

6-7 листопада у Принстонському клубі Нью-Йорку відбулась наукова конференція «Вимірюючи наслідки Голодомору: 80 років потому». Учасниками дискусії стали українські та іноземні історики, політологи, журналісти, зокрема Енн Еплбаум, Андреа Граціозі, Любомир Луцюк, Френк Сисин, Роман Сербин, Людмила Гриневич, Станіслав Кульчицький, Юрій Шаповал, Володимир В'ятрович, Владислав Гриневич, Геннадій Іванущенко та ін.

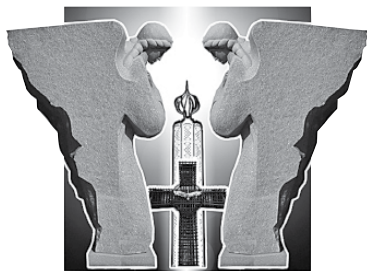

ОГПУ (Об'єднане державне політичне управління – попередник НКВД-КГБ) добре видно механізми реалізації геноциду. «Розсекречені раніше, хоч досі недостатньо вивчені дослідниками, архіви СБУ про Голодомор містять лише частину документальної спадщини ОГПУ-НКВД-КГБ. Інші документи цих структур досі залишаються недоступними й недослідженими, перебуваючи у сховищах відомчих архівів МВС та Служби зовнішньої розвідки», – розповів В'ятрович. Історик також висловив сподівання, що згодом джерельна база дослідників Голодомору може поповнитися й документами карально-репресивної системи СРСР, які створювалися в її центрі – у Москві.

«Конференція мала на меті висвітлити найновіші результати досліджень смерті мільйонів українців під радянським режимом і їй це вдалося», – так прокоментував результати наукового-громадського форуму Володимир Зарицький, голова Центру американсько-українських відносин (Нью-Йорк).

Інф. «НГ»

80-ЛІТТЯ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ В УКРАЇНІ: ПАМ'ЯТАЄМО!

Нью-Йорк
Катедральний собор Святого Патрика
51 Street and 5-th Ave,
New York, 10022
www.saintpatrickscathedral.org

**23 листопада, субота,
1:00 год. по полудні.**

Соборна панахида за невинно убієнними жертвами Голодомору-геноциду 1932-1933 років.

Український музей у Нью-Йорку
222 East 6th Street
New York, NY 10003
Тел: (212)228-0110
www.ukrainianmuseum.org

20 жовтня -29 грудня.

Відкрито виставки: «Відайте хліб щоденний... Голодомор: тоталітарне вирішення», в якій через оригінальні експонати – фотографії, офіційні документи, свідчення очевидців та інший архівний матеріал розкриваються всі сторони жакливної трагедії 1932-1933 років, та «Вічна пам'ять» – збірка творів Лідії Боднар-Балагутрак, яка представляє Голодомор та інші трагічні сторінки історії України очима відомої мисткині українського походження.

А також виставка «Пропаганда і лозунги: Політичний плакат у Радянській Україні, 1919-1921». Представлено 28 оригінальних плакатів (27 з яких подарували для постійної колекції музею д-р Юрій Рибак та Анна Ортинська), які розповідають про політичні реалії того часу, що стоять за пропагандистськими прийомами, мистецьку цінність творів. Жаклива іронія цієї пропаганди полягає в тому, що найчастіше її адресовано українським селянам – з вимогою віддати на справу революції останню зернину.

Чикаго, штат Іллінойс
Ukrainian National Museum
2249 W Superior Street
Chicago, IL 60612
Тел: (312) 421-8020
www.ukrainiannationalmuseum.org

1 листопада – 1 грудня 2013 р.

Виставка "In Memory of the Victims: Genocide in Ukraine 1932-1933".

Ukrainian Institute of Modern Art
2320 W Chicago Avenue
Chicago, IL 60622
(773) 227-5522
www.uima-chicago.org

4 жовтня – 1 грудня, 2013 р.
Виставка «Artists Respond to Genocide».

Лос-Аджелес, Каліфорнія
Los Angeles Grand Park
Our Lady of Angels Cathedral
California Committee to Commemorate the Genocide/Holodomor in Ukraine 1932-1933

4315 Melrose Avenue
Los Angeles, CA 90029
(323) 668-0172
www.yko-la.com

24 листопада, неділя.

11:30 – 1:30 год. – показ фільму про Голодомор в Українському культурному центрі.

О 2:00 год. по полудні – вшанування пам'яті жертв Голодомору біля Меморіалу в Los Angeles Grand Park. За участю свідків Голодомору, колишнього посла США в Україні Вільяма Міллера, офіційних представників міської влади. Жалобна хода від Los Angeles Grand Park до Our Lady of Angeles Cathedral.

О 4:00 год. по полудні – панахида-реквієм за участю українського хору «Кобзар».

З ПЕРШИХ УСТ

«Я йому ніколи не забуду ті три колоски», – приказувала моя бабуся Єва і це означало, що хтось її дуже розгнівив, бо сердилася вона рідко, хоча й прожила нелегке життя. Я чомусь завжди думала, що є така народна приказка, а вона її лише повторює. А потім, з роками, коли почала замислюватися над тією фразою, то розпитати вже було ні в кого.

(ешелонів з зерном) та надавати їм право розстрілювати на місці осіб, які посягнули на соціалістичну власність.

Наприкінці літа 1932 року газета «Правда» організувала в Україні рейд боротьби з крадіжками зерна, в якому взяли участь 100 тисяч «ударників преси».

14 вересня того ж року Наркомюст УСРР у відповідній записці Сталіну констатував: «Винесено 250 вироків на розстріл». А на літо 1933 року за цим законом в Україні було засуджено вже 150 тисяч осіб. Найбільше – дітей, які нищили по полях, намагаючись знайти бодай якусь їжу, щоб вижити.

Законне право в ті роки було писане й неписане – писане Сталіним у Москві і часто з великим старанням, більшим, ніж навіть вимагалось, виконувалося «на місцях». Цього

ТРИ КОЛОСКИ

Поцікавилася в мамі, про які такі колоски завжди говорила бабуся. «Хіба ти не знаєш? – здивувалася вона. – Коли була голодовка й не було чого їсти, люди ходили по полях шукали хоча б якусь зернину. Одного разу маму зловив об'їждчик, ти його знала, він не так давно помер. Вона назбирала якоїсь лободи, коріння, колосся, а він взяв і те все у неї на спині запалив...» Пригадую, що мене тоді приголомшив не стільки сам факт вишуканої жорстокості, скільки те, що «той об'їждчик поля» так і працював «об'їждчиком поля», носив зелений військовий кашкет, збережений, можливо, ще зі сталінських часів і завжди розкланювався з моєю бабусякою так, ніби ніколи нічого подібного й не траплялося.

Був такий, з'ясовується, репресивний закон, в народі його називали «законом про три колоски», прийнятий 7 серпня 1932 року й нібито власноруч написаний товаришем Сталіним. Повна його назва «Постанова ЦВК і ЦНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств і кооперації та зміцнення суспільної (соціалістичної) власності». Додавалася й таємна інструкція.

Закон передбачав за розкрадання колгоспного і кооперативного майна «розстріл із конфіскацією всього майна із заміною, за пом'якшуючих обставин, позбавленням волі на термін не менше 10 років з конфіскацією всього майна і заборонам амністії». У пункті третьому запропоновано ОГПУ (попередник НКВД-КГБ) залучати озброєних осіб для охорони залізничних вантажів

літа ми гостювали в Україні, святкували мамине 75-ліття. Зійшлося півсела: співали, сміялися, плакали, згадували... А потім, коли вже прощалися, нам подарували спогади односельців про Голодомор, який в нашому селі завжди називали «голодовка». Написані від руки й навіть завірені головою сільради свідчення тих, хто вижив.

«Ми були голодні й холодні, а в колгосп на роботу гнали. Давали пайок, трохи муки і пшона, з нього робили затірку. У колгосп забирали тільки коней, плуги й борони. В нас залишилася корова, було молоко, то так ми й вижили.

Ходили по хатах і трусили. Мій чоловік із сусіднього села Великі Деревичі розказував,

що серед тих, що ходили по хатах і трусили, був його племінник Федь Максимець. Коли він прийшов до нашої мамі, то вона вже не вставала, а під нею лежала квасоля й пшоно, то він знайшов і забрав. Мама каже: «Федько, нашо ж ти забираєш, ми ж родина, свої!» А він: «Так положено, тільки Степанидо».

«Пожди, Федько, я тобі пісню заспіваю, – сказала мати. – Та й буду вмирати...» –

І заспівала. То Федько Максимець сказав, що віддасть свою тітку під суд. Але їй було вже все одно, бо скоро вона дуже скоро померла...» (Гула Ганна, 1917 року народження).

«Було тоді тяжке життя. Люди пухлий мерли, боне було

що їсти. Нас росло восьмеро в сім'ї і мама всіх вберегла. На городі виросла така лобода, що з неї варили суп. Копали коріння з рогами, шукали мерзлу картоплю... Пам'ятаю, по греблі йшов чоловік, впав на дорозі і помер. Отам біля грушечок стояла хата Дженихи з 4 чоловік. То вони всі вимерли, кілька днів лежали мертві по кутках на печі...» (Моргунська Надя, 1922 року народження)

«Був у нас такий сусіда, який все винюхував і доносив, а другий приходив і забирав все до останнього. Мама заховала кусок сала упіч, в попіл, щоб не знайшли, але й там знайшли і забрали.

Нас у сім'ї було семеро, але ніхто не помер. Бо батько завербувався на Донбас,

там отримував пайок, нам прислав і так ми вижили. А люди мерли, ходячи. Ніхто не плакав, в рядно і закопали. По селу ходило багато чужих людей, просили їсти, казали, що в інших селах ще гірше. Це Сталін все винен – усе вивіз за кордон задарма...» (Гаврилюк Сергій, 1923 року народження)

«Мені було тоді 6 років, але я все пам'ятаю. У нас було 8 душ сім'ї. Ми ходили в ліс, рвали там пшінку, собачу лободу, збирали на зораному полі мерзлу картоплю, пекли балабасі й так вижили... Бо все зерно, що вродило вдома, забрали комнезамівці. Це були такі люди, як ми, тільки бідні, аж сині, – Бурківський, Карпенко... Ще, пам'ятаю, була така тітка Мушурка, яка все винохувала, де хто що приховав і доносила начальству. Пам'ятаю, як приїхали до Мельників, забрали все, що було, до останньої зернини обібрали, то мати з горя, плачучи, кинула їм на воза ще й свою однорічну опухлу дитину, яка помирала...» (Бушмін Олена, 1924 року народження).

То ж, виходить, моїй бабусі Єві, якій в ті голодні роки було 14 років, неабияк поталанило – за ті «три колоски», знайдені на відібраному в неї ж полі, її не вислали до Сибіру, не посадили на 10 років до в'язниці, не розстріляли... Вона вижила, все життя пекла домашній житній хліб і пригощала ним усе село...

Катерина Боруш
Село Борушківці,
Любарського району,
Житомирської області

ШЛЯХ. ІСТИНА. ЖИТТЯ

10 листопада в рамках архіпастирського візиту до Сполучених Штатів Америки Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет відвідав Свято-Троїцьку парафію в м.Бріджпорт (штат Коннектикут), яка відзначає цього року 60-ліття від дня свого заснування.

Патріарха з квітами та запашним короваєм зустріли члени управи на чолі з головою Іваном Данчем та настоятелем храму протоієреєм Олександром Двінятіним.

Урочистості розпочалися з молитви, після якої Патріарх Філарет у співслужінні митрополита Хмельницького й Кам'янець-Подільського Антонія, першого проректора

КПБА протоієрея Олександра Трофимлюка, настоятеля храму протоієрея Олександра Двінятіна, протопресвітера Олега Жовніровича, протоієрея Ярослава Думанського, протоієрея Ярослава Яриша та священника Михайла Лещина відслужив Божественну літургію.

Ще до початку богослужіння храм був переповнений вірними, які бажали молитися зі своїм архіпастирем. Наприкінці літургії Святійший владика Філарет звернувся до них з мудрим батьківським словом.

З нагоди ювілею парафії Патріарх Філарет нагородив членів громади високими церковними відзнаками: настоятеля церкви протоієрея Олександра Двінятіна та активного

Патріарх Філарет з парафіянами Свято-Троїцької парафії в м.Бріджпорт (штат Коннектикут)

парафіянина, члена ревізійної комісії Сергія Муца – орденами св. вмч. Георгія Переможця;

старосту хору, колишню голову парафіяльної управи Світлану Гусак – орденом св. вмц.

Варвари; заступника голови сестрицтва Ірину Сохацьку та заступника голови управи Романа Стасюка – ювілейними медалями до 1025-ліття хрещення Київської Руси-України; скарбника парафії Любомира Турчака – Патріаршою грамотою.

До ювілею парафії перед входом до храму було споруджено великий дерев'яний дубовий хрест, який освятив Святійший владика Філарет.

Після богослужіння всі присутні зібралися у церковній залі, де відбулося святкове прийняття, на якому отець Олександр Двінятін розповів про історію храму. З вітальними словами виступили актив парафії та численні гості.

Олександр Трофимлюк

САДЖЕНЦІ ДЛЯ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО САДУ

Великого бажайте! Ці слова Патріарха Йосифа Сліпого, що стали заповітом для його послідовників, немов звуки закличних дзвонів озиваються силою піднесеного духу, що творить, будує, допомагає долати сходинку за сходинкою в досягненні мети. Такі відчуття залишає по собі одноіменний документальний фільм Петра Дідули, у якому вдало зроблено акцент на важливості високої цілі і багатотрудній, але радісній дорозі до неї, в розбудові Львівської Богословської Академії, що виросла сьогодні до рівня Українського Католицького Університету (УКУ). Фільм став чудовою візиткою УКУ під час зустрічей його ректора отця-доктора Богдана Праха з українською громадою в США.

Прийателі УКУ на порозі дому Роми й Максима Тибодо в м.Валлінгфорд (штат Коннектикут) зустрічають отця-доктора Богдана Праха – нового ректора Українського Католицького Університету

Одна з таких зустрічей відбулася на початку листопада в обійсті родини Роми та Максима Тибодо у м.Валлінгфорд (штат Коннектикут), на яку були запрошені десятки приятелів УКУ з ближніх околиць. Разом з господарями дому, які приготували багато смачних страв та частували добрим вином, усіх, хто заходив, приятелів УКУ вітав голова Української католицької освітньої фундації Олесь Кузьма. Розпочинаючи зустріч, він запросив присутніх до неформального спілкування і на знак самої такої атмосфери скинув піджак.

«Отець-доктор Богдан Прах цього року вперше у США в ролі ректора Українського Католицького Університету – офіційне призначення відбулося два місяці тому», – представив почесного гостя голова Фундації. І вже отець-доктор, продовжуючи знайомство, додав, що цю відповідальну місію довелось взяти на себе фактично з часу інавгурації

преосвященного Бориса Гудзяка екзархом Франції та країн Бенілюксу, як цього вимагали обставини.

Щодо владика Бориса, то ступивши на новий ієрархічний щабель у своєму духовному служінні, він переїхав до Парижу, та не залишив УКУ (своє виплекане у новітньому народженні дитя, що вже вступило у вік зрілості), а й надалі залишається добрим Батьком вже як Президент цього високого рівня навчального закладу, визнаного таким не тільки в Україні, а й у світі.

Отець-доктор Богдан Прах став третім ректором УКУ в історії незалежної України. За його плечима великий досвід духовного провідника, керівника семінарії св. Духа у Львові, проректора УКУ з міжнародних зв'язків, викладача, вихователя, який 16 років тому приїхав в Україну з Польщі, щоб працювати задля відродження богословської освіти на землі своїх предків. Про його організатор-

ські здібності у розбудові семінарії, що є у комплексі з приміщеннями УКУ на Сихові, можна почути багато добрих відгуків.

Перехід ректорської мантиї саме до о. д-ра Богдана Праха є ще одним свідченням послідовності та відданості ідеї «великого бажайте!», якою так само глибоко пройнятий новий ректор, як і його попередники. «Головне наше завдання підготувати молодь так, щоб вона могла змінити країну, – каже отець ректор.

– Україна все ще не вийшла з того культурного шоку, коли люди як старші, так і молоді почувують себе розгубленими. Ментальна установка «хтось за мене подумає, хтось прийме рішення» все ще залишається радянським спадком, з яким важко дати собі раду. Важливо, що в Католицькому Університеті сьогодні навчаються студенти не тільки із Західної України, а й зі Сходу та Півдня. Вони отримують тут не тільки знання, а й духовний гарт, ста-

ють носіями нового світогляду людей, які вірять, що можуть змінити середовище і крок за кроком змінюють його. Це те головне, чого так потребує сьогодні українське суспільство.

Пошук і праця продовжується в тому напрямку, щоб відновити ті цінності, які були знищені в Україні комуністичною ідеологією, і щоб молоді люди не тільки знали про ці цінності, а й жили ними, – так окреслив завдання УКУ його ректор.

Серед запитань, на які хотіли почути відповіді присутні, були й ті, що стосувалися фінансування університету, його статусу, акредитованих програм та суто церковних питань.

Як розповів гість з України, університет не отримує жодного фінансування від держави, і тільки 14% оплачують студенти. Решта – це підтримка меценатів, які починають з'являтися в Україні, та жертводавців з Америки, Канади та європейських країн. До речі, як в Аме-

риці, так і в Європі є люди, які не мають жодного українського коріння, але дають чималі кошти на розвиток УКУ, тому, що високо оцінюють цілеспрямовану працю ректорату на збереження християнських цінностей, які втрачаються сьогодні на Заході.

Богословська освіта в Україні визнана державою у 2006 році з прийняттям рішення про акредитацію програми підготовки бакалаврів богослов'я УКУ та правом видавати дипломи державного зразка, що відкриває ширші можливості для випускників УКУ, як для праці, так і для продовження чи поєднання навчання в інших навчальних закладах. Сьогодні Український Католицький Університет має також факультети, на яких можна здобути чимало світських професій. Наприклад, в галузі журналістики, фінансових справ, менеджменту. Багато з цих програм фінансуються установами, які направляють своїх працівників здобути ту чи іншу спеціальність. І на загал, випускники УКУ працюють не тільки в структурах, пов'язаних з церквою, а й у бізнесових структурах, банках, вищих навчальних закладах, установах культури, школах і т.ін.

Ні з чим незрівнянне почуття причетності до вирощення здорових садженців, з яких виростає новий сад. Саме таку чудову місію здійснюють нині сотні й тисячі жертводавців, в тому числі й в українській громаді США, які своїми молитвами та пожертвами підтримують і допомагають рости наш новий український сад – духовно зрілих і високоосвічених молодих людей, які змінюють свою долю і, немає сумнівів, змінять і долю України.

Мирослава Роздольська

СЛІПІ БАЃЕТИ

«Шановна редакціє, недавно в одному з ваших номерів прочитав невеличку інформацію про американського бізнесмена Морґана Вільямса, який колекціонує картини про український Голодомор. Мені здалося це дещо дивним й чомусь нагадало іншого американського бізнесмена – Арманда Гаммера, який любив і збирав картини російських і радянських художників, а потім зробив на цьому великі гроші. Цікаво, що сьогодні може поєднувати американських мільйонерів з мільйонами невинно убієнних штучним голодом нещасних українських селян?»

**З листа до редакції
Григорія Родзинського
Бруклін**

Він справді не має жодних кровних дотичних з Україною – всі його предки з Уельсу, але сентимент Морґана Вільямса до України давній, з того моменту, як в 1992 році вперше відвідав цю землю, а пізніше, в 1997-1999-ті, працював безпосередньо в Києві як президент приватних агропромислових компаній-інвесторів. Тоді ж, у не найблагодатніші для України часи познайомився не лише з блиском і лоском урядових кабінетів та фешенебельних офісів перших українських мільйонерів, а й з простими людьми, з якими доводилося постійно зустрічатися, бо за характером роботи доводилося багато їздити сільськими регіонами України.

– Мене вразило, що в такій родючій країні був голод, загинули мільйони людей. Здавалося б, трагедія, коли гинуть 10 мільйонів ні в чому не винних людей має схолихнути цілий світ. А нею мало хто цікавиться...

до України. Розговорившись й знайшовши точки дотику, два американці вирішили, що треба щось робити, аби якомога більше людей знали про цю трагедію.

«Бо всі мовчали – поети, письменники, художники, – згадує ті часи Морґан Вільямс. – Боялися нових репресій. Нам здавалося, що найпромовистішим може бути мистецтво. Я перерив усю Україну, шукав у великих містах і занедбаних селах. Перші експонати придбав у 1997 році – дві листівки 1948 року, нелегально видані в Німеччині, надруковані на дешевому папері. Купив їх в архіві штату Коннектикут за 120 доларів».

У його колекції є плакати, картини, графіка.

– Одна з найцінніших картин – «Голод» Віктора Зарецького, чоловіка Алли Горської. Він написав її в 1990 році, за два місяці до смерті. Велике враження справила на мене зустріч з 80-літньою художни-

Американець Морґан Вільямс хотів би стати перед мільйонами невинно убієнних українців на коліна

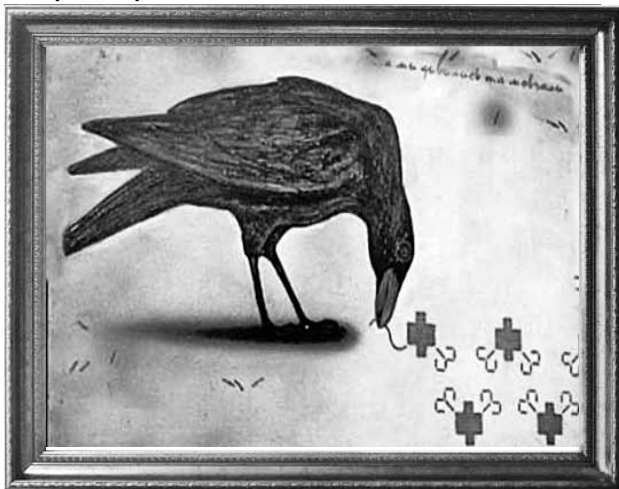
ПОЛОТНА, ЯКИХ НЕ БУЛО

Українські материкові засоби інформації помилково називають Морґана Вільямса «американським фермером». Життя цього успішного американця справді тісно пов'язане з фермерством, але на дещо іншому рівні.

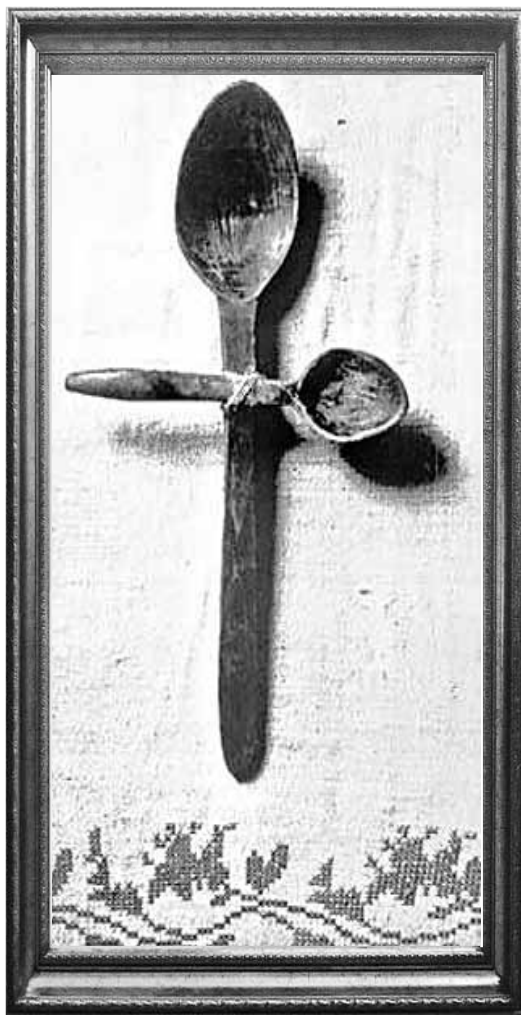
Морґан Вільямс народився в штаті Канзас, там же закінчив університет, здобувши ступінь магістра в галузі економіки, там же започаткував приватний бізнес у галузі сільського господарства й добився перших успіхів. Однак у 1977 році тодішній сенатор від Канзасу, а потім кандидат у президенти від Республіканської партії США Боб Доул запросив його до столичного Вашингтону й Морґан Вільямс з того часу почав працювати в сенатському Комітеті з питань агропромисловості, потім головою Всеамериканського фермерського комітету, представником США в International Cooperative Alliance у Женеві, членом ради директорів National Cooperative Bank, USAID. З 2001 року – головний радник, а потім партнер компанії SigmaBleyzer, яка на початках 1990-х років вклала мільярди доларів у економіку України. З 2005-го й до сьогодні очолює Американсько-українську бізнесову Раду (U.S.-Ukraine Business Council (USUBC)), штаб-квартира якої знаходиться у столичному Вашингтоні.

Валерій Вітер. І зійшло сонце...

А ми дивились і мовчали... (Кінець 1980-х років. Художник невідомий)

Олег Стайков. Голодні місяці – терпень, пухкутень, смертень

У 1997 році Морґан Вільямс познайомився з нині вже, на жаль, покійним Джеймсом Мейсом, також американцем, дослідником Голодомору, який також переїхав жити

цею Вірою Кулебою. У 1933-му від голоду помер Вірин брат Миколка, якому був лише рік. У ті голодні роки їй батько ходив лісами, шукав їстівні корінці й листочки, а мати з

них ліпила зелені коржики й так вони вижили...

Одна з найяскравіших робіт в колекції Морґана Вільямса – картина українського американця Віктора Цимбала.

Вона показує, що люди, аби вижити, їли все – кору, котів і навіть один одного. Протягом багатьох років в Америці ця картина була символом українського Голодомору. Також сильно вразила мене одна з останніх картин Валерія Вітера, на якій зерна пшениці переходять у... черепи людей.

Саме через такі зустрічі й гіркий осад, який вони залишали, Морґан Вільямс не міг відмовитися стати головою виставкового підкомітету Міжнародного Комітету Голодомору, працювати в Комітеті вшанування пам'яті Голодомору під егідою Віктора Ющенка й продовжувати збирати власну колекцію, яку він умовно назвав «Голодомор очима українських художників».

«Такими картинами грошей не заробиш. – відверто каже він. – Мало хто захоче повісити такі полотна вдома на стіні для любовання. Крім мене, ці картини, напевне, ніхто з приватних колекціонерів й не купує... Недавно придбав 115 картин про репресії 1937-1938 років. Шукаю роботи про українців, засланих до ГУЛАГу...»

Напевне, нам, людям, яких стільки обманювали й які стільки обманювались, важко повірити, що десь у світі є ще інші люди, неукраїнці, для яких чужий біль має не лише грошовий вимір...

**Леся Клокун
Спеціально
для «Нової газети»**

Дзеркало

У ТРИДЦЯТЬ ТРЕТІМ...

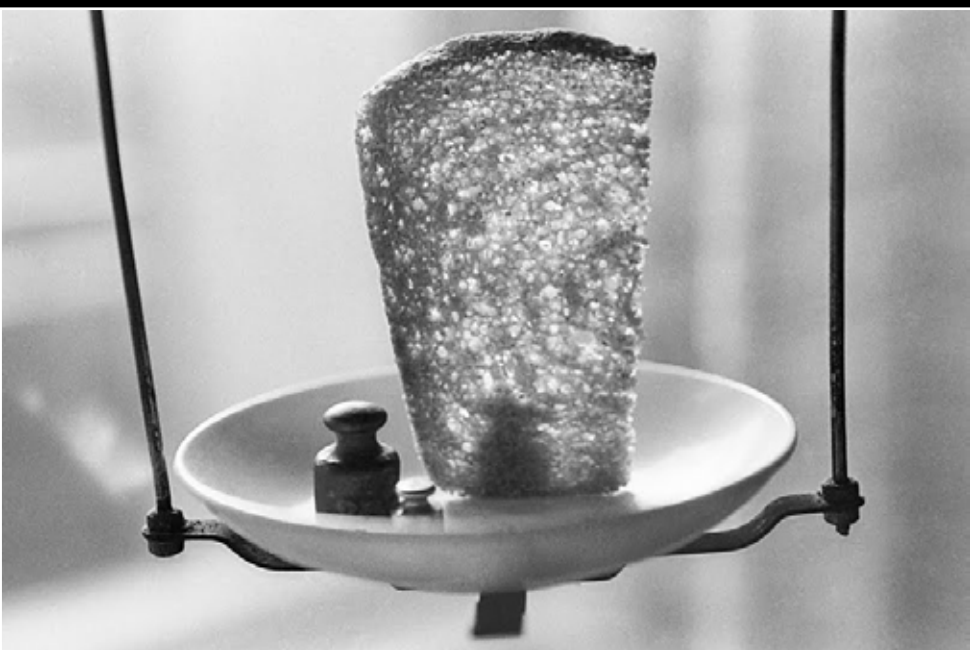

На цій горі,
на пагорбі печалі,
Де все болить -
від квітки до хреста, -
Ідуть дощі вдовиними плачами...
На цій горі,
на пагорбі печалі,
Німіє слово і мовчать уста.

Страшне число
у нелюдській напрузі.
Пропалює світи до глибини:
У тридцять три розіп'ято Ісуса.
У тридцять третім на земному прюзі
Розіп'ято мільйони без вини.

...На цій горі,
на пагорбі печалі,
З небесної, святої чистоти
Ідуть дощі вдовиними плачами.
Спадає плащаницею мовчання.
І тільки дзвін волає:
«Не прости!»

Борис Олійник

ДОВКОЛА СВІТУ

Під час недавньої прогулянки історичною частиною Філадельфії, стара Каштанова алея привела нас до ріки Делавер. Здалеку ми помітили гурт людей у чорному, які, здалося нам, щойно висадилися на берег. І лише наблизившись, у темних силуетах розгледіли монумент – 35 бронзових фігур увічнювали й уособлювали одну з найгірших трагедій XIX століття – ірландський картопляний голодомор. Ось знеможена мати, причаївшись на самому краєчку, копає картоплю. Поряд хлопчик років восьми дивиться на неї переповненими жахом очима, він робить жест рукою, щоб зупинити матір, силується крикнути, пояснити, що копати землю немає сенсу, картопля й цього року їх не порятує, але мати не чує його. Й не почує, бо її вже немає на цьому світі. Невипадково ж, кораблі, які в ті голодні 1845-1849-ті роки шукали порятунку й прихистку на цьому березі, в Північній Америці називали «плавучими домовинами»...

До XIX століття масовий голод був звичайним явищем й був пов'язаний з неврожанням.

Голод, як явище, згадується ще в Біблії. Згадаймо хоча б сон єгипетського фараона, якому наснилися сім вгодованих корів і сім худих, що виходять з Нілу – то були провісники благополуччя і злиднів, як з'ясувалося згодом. Фараон звернувся по пораду до мудреця Йосипа, й той, трактуючи сновидіння, передбачив 7 років гарного врожаю, а потім 7 років неурожаю й порадив за рясні роки накопичити добрий запас зерна. Фараон оцінив його мудрість і призначив Йосипа завідувачем усім господарством, який розпоряджався продажем зерна, коли лютували сім років голоду.

У середні віки на кожні 8-10 років випадав один голодний рік з високою смертністю. Особливо важкими були 1030-1032 роки у Франції, а 1280-1282-ті – в Богемії (нинішня Чехія). Голод 1125 року зменшив населення Німеччини наполовину. У XVII столітті природною й навіть узаконеною мірою було вигнання бідних за міську браму, де вони, приречені на голодну смерть, у муках доживали свої останні дні чи години.

У 1772 році в Саксонії 150 тисяч осіб померли від нестачі хліба. Майкл Девіс у книзі «Голокост вікторіанської доби» (The Late Victorian Holocausts) описує трагічну ситуацію, яка склалася у багатьох регіонах світу наприкінці XIX століття. Тоді голод виник у багатьох регіонах Індії, Китаю, Бразилії та Африки – «дороги планети» були буквально всіяні тілами померлих. У багатьох випадках влада неадекватно й дуже цинічно реагувала на цю катастрофу. Наприклад, у ті роки обсяги вивезення пшениці з Індії до Європи побили всі рекорди, хоча мільйони індусів вмирали від нестачі продовольства. Влада й торгівці зерном пояснювали свої дії законами вільної торгівлі, оскільки європейці могли заплатити за хліб більше, ніж індійці.

Однак найлютішим мором став знаменитий «картопляний» голодомор 1845-1849 років у

Пам'ятник ірландцям-втікачам від голоду у Філадельфії

ПРОРОЦТВО ПРО СІМ КОРІВ

Наша довідка: За даними Організації Об'єднаних Націй, сьогодні кожна сьома людина у світі страждає від хронічного недоїдання. Кожного дня мільярд людей на планеті лягають спати голодними. Щороку голод стає причиною смерті трьох мільйонів дітей у віці до п'яти років. Ще 178 мільйонів дітей, яким ще не виповнилося й п'ять років, відстають у розвитку через недоїдання.

Протягом XX століття від голоду померло 70 мільйонів осіб, з яких 30 мільйонів – під час голоду 1958-1961 років у Китаї. Інші наймасовіші голодомори – в Індії (1942-1945 роки), Китаї (1928, 1942), Радянському Союзу (1922-1923, 1932-1933, 1946-1947), Камбоджі (1970), Ефіопії (1984-1985), Північній Кореї (1990-ті роки).

У XXI столітті дві третини голодуючих живуть у семи країнах: Бангладеш (30 % населення недоїдає), Китай (12%), Демократична Республіка Конго (72%), Ефіопія (46%), Індія (20%), Індонезія (20%), Пакистан (24%). До списку країн з максимальною смертністю від голоду належать, як правило, країни з високою щільністю населення, нестачею природних ресурсів (перш за все води), релігійними заборонами на регулювання народжуваності або де всі ці три фактори представлені одночасно (наприклад, в Ефіопії).

вжували вантажити харчі з Ірландії.

Турецький султан Абдул-Меджид I виявив готовність позичити 10 тисяч фунтів стерлінгів на допомогу потребуючим, але британська королева запросила лише 1 тисячу. Тоді султан таємно відправив три кораблі з харчами, однак британський флот їх намагався блокувати. Гуманітарну допомогу ірландцям надсилали навіть індіанське плем'я чокто.

У 1848 році фермери потроїли картопляні площі, але літо видавалося дощовим і картоплю знову уразив фітофтороз – урожай загинув втретє за чотири роки. Але біди ще не закінчилися – наступного року спалахнула епідемія холери, яка забрала 36 тисяч життів. Зростала кількість тих, для кого залишався єдиний вихід – емігрувати. За шість голодних років п'ять тисяч кораблів перетнули Атлантику, подолавши небезпечний шлях у п'ять тисяч кілометрів. Багато з тих кораблів до того часу давно відслужили своє. На деяких колись перевозили рабів. Якби не критична ситуація, на цих судах не стали б виходити в море. Тисячі людей, і без того ослаблених голодом, під час подорожі тяжко захворіли. Багато вмирали. Зі 100 тисяч пасажирів приблизно 16 тисяч померли в дорозі або незабаром після прибуття до місця призначення. За ті кілька голодних років Ірландія втратила до 25 відсотків свого населення. Президент США Джон Кеннеді і знаменитий автомобільний магнат Генрі Форд були прямими нащадками тих емігрантів, які прибули з Ірландії в «плавучих домовинах» під час Великого голоду.

Пам'ятник жертвам голодомору 1932-1933 років у Казахстані

Ірландії, де картопля буда головним харчовим продуктом бідного сільського населення країни. Важливим і головним настільки, що дехто жартував, що, мовляв, в ірландців стільки ж назв картоплі, скільки в англійців – назв троянди.

Ця країна протягом століть страждала від жорстокої англійської колонізації, коли в XII-XVIII сторіччях земельні угіддя Ірландії

переходили в руки англійських лендлордів. Місцеві селяни жили в страхітливих злиднях, тож вирощування картоплі, яка потрапила до Ірландії у 1590 році, стало для них справою життя і смерті. Проте в 1845 році стався неврожай – усю картоплю винищив фітофтороз, паразитуючий на рослині грибок, через який картопля згнила ще в ґрунті. Від «картопляного» голоду в Ірландії

загинуло близько мільйона осіб, ще майже мільйон емігрували до Америки та інших країн.

Оскільки всі поля були засаджені одним сортом картоплі, постраждав увесь урожай в країні. Наступного сезону на посадку довелося брати заражені бульби або низькоякісну насіннєву картоплю – те, що вдалося зберегти, й це спровокувало нові неурожаї. Але найгірше було попереду. Зима 1846-1847 року видалася на рідкість холодною. Кошти, виділені з державної скарбниці на надання допомоги біднякам, за два роки були вичерпані, і їх катастрофічно не вистачало на те, щоб допомогти постійно зростаючій армії знесилених від голоду людей. На довершення лендлорди, маючи великі борги, почали стягувати більшу орендну плату за свої земельні наділи і в результаті тисячі ірландців позбулися своїх земельних ділянок. Деяких виселили, інші просто кинули свої землі й вирушили в міста в пошуках кращого життя. Місцева адміністрація, побоюючись гніву Лондона, не заборонила експорт харчової продукції – в країні вмирали люди, а на судна, що вирушали до Англії, продо-

Пам'ятник жертвам ірландського картопляного голодомору в Дубліні

Під час великого голодомору в Китаї нещасні рятувалися від голодної смерті, здираючи кору з дерев

Сьогодні 178 мільйонів дітей на нашій планеті, яким ще не виповнилося й п'яти років, відстають у розвитку через недоїдання

Щороку голод стає причиною смерті трьох мільйонів дітей у світі у віці до п'яти років

фіскували у місцевого населення всі човни, здатні перевозити понад десять людей. Це зруйнувало внутрішні водні комунікації, що, звісно, не сприяло намаганням бенгальців врятуватися від голоду. Вважається, що загинув значної кількості людей – за різними оцінками кількість вимерлих від голоду бенгальців коливається від 1,5 до 4 мільйонів осіб – на совісті британської імперії, яка могла посприяти уникненню цієї трагедії, але не зробила цього.

Нинішні співці слави великому Столипіну забувають, що в бутність його прем'єрства Російську імперію також не оминули голодомори. Всеросійський голод 1891 року охопив 40 мільйонів осіб, з них, тільки за офіційними даними, померло більше 2 мільйонів осіб. Йдеться лише про етнічних росіян, бо «іногородців» в ті часи взагалі не охоплювали статистикою.

Пізніше були й інші загальноросійські голодомори: в 1900-1903 роках голод ще раз охопив 40 мільйонів, з яких померло 3 мільйона осіб, в 1911 році після так званих реформ Столипіна від голоду померло щонайменше 2 мільйона підданих російського царя.

Були в Російській імперії ще й місцеві, крайові голодомори, від яких також помирало мільйони людей.

Голод 1891 року був такий страхотливий, що приголомшив навіть царську сім'ю. Свідчення про голод просочилися в пресу. А вже голод 1900-1903 років був під жорсткою цензурою, повідомлення про нього майже не з'являлися на шпальтах тодішніх російських газет. Доведені до відчаю селяни перед загрозою голодної смерті піднімалися на повстання. За 1902-1903 роки для придушення «голодних» селянських бунтів і виступів робітників тільки в Полтавській та Харківській губерніях було використано 200 тисяч регулярних військ, тобто п'ята частина всієї російської армії того часу.

Всього в царській Росії за 1891-1913 роки від голоду померло не менше 7 мільйонів осіб. У ті часи навіть за офіційними даними царської статистики в імперії 43 відсотка новонароджених малюків не доживали від недоїдання й до 5-річного віку...

«Це був найгірший голод в історії людства», – написав англійський письменник Джаспер Беккер, маючи на увазі Великий китайський голод 1959-1961 років, який забрав життя 30 мільйонів осіб. На батьківщині Мао цю тему й досі заборонено, а цей період називають «трьома роками стихійних лих» або «трьома гіркими роками». Френк Дікотер, професор, який викладає сучасну історію Китаю та Гонконгу в Лондонському університеті, опублікував книгу під назвою «Великий голод, створений Мао». У цій історичній хроніці – анатомія штучно ство-

реного компартією Китаю голодомору кінця 1950-х – початку 60-х років, а також його вплив на психологію китайців. Мао Цзедун вважав селян, які в той час становили більшість населення країни, за приховану революційну силу. Він часто говорив, що під час війни неодмінно будуть вбиті люди і нічого страшного, якщо загине половина, адже залишиться ще половина. Трагедія в тому, що харчі в ті роки були, але уряд вибирав, кому їх давати, а кому ні. Продукти також перетворилися на революційну зброю. Всі, хто був помічений на зборах селянських комун дрімаючими, хто запізнився на роботу, був слабкий фізично або ж вважався «політично неблагонадійним», вмирили від голоду першими, оскільки їх не пускали до їдалень комун. Приймати й зберігати їжу можна було тільки там.

У травні минулого року в столиці Казахстану Астані відкрили перший у країні меморіал пам'яті жертв голоду, який тут не називають голодомором чи геноцидом, а вважають «найбільшою гуманітарною катастрофою радянського періоду». Протягом 1932-1933 років у сільських районах Казахської РСР померло до 2 мільйонів осіб – 40 відсотків населення. Ця цифра включає також 200 тисяч осіб інших етносів: росіян, українців, білорусів, німців, які мешкали тоді на території Казахстану. А ще від 800 тисяч до мільйона казахів змушені були, рятуючись від голоду, насильницької колективізації та конфіскації, втікати за межі батьківщини: до Китаю, Ірану, Афганістану. Голод був спричинений так званим «малим Жовтнем» – процесом радянзації Казахстану, який супроводжувався колективізацією, надмірним планом хлібозаготівлі та вилученням худоби. Однак у пострадянському Казахстані не вживають терміну «десталінізація», замість нього використовують інший – «деколонізація», вивільнення від спадщини тоталітаризму й колишньої колоніальної ідеології.

... «Бо повстане народ на народ, і царство на царство, і почнуться голод і мор», – сказано в Євангелії від Матвія у пророцтвах про останні дні. Ці слова прикладаються, на жаль, і до сьогодення, коли кожного дня мільярд землян лягає спати голодним, а кожна сьома людина на нашій планеті хронічно недоїдає.

Штучні голодомори в усьому світі схожі. Засобами й формами знущання, метою, способом приховати правду, зрештою, реакцією людства. Підтвердження тому – недавній голод у Північній Кореї, який забрав, за приблизними даними, близько мільйона життів: демократичні країни світу висували політичні умови, коли люди їли траву й вмирили з голоду, а північнокорейські комуністи твердили, що в них така система оздоровлення населення.

У комуністичному Китаї в голодні роки для журналістів світових засобів масової інформації побудували «потьомкінські села», й ті, повернувшись додому, писали панегірики «червоній владі», не знаючи чи не бажаючи знати, що в одному з сіл провінції Хунань, наприклад, селянський підліток вкрав жменю зерна й місцевий чиновник змусив батька хлопчика закопати сина живцем (згадаймо подорожі сталінським СРСР Р.Ролана, Л.Фехтвангера, Б.Шоу, які також розписували на всю планету сталінський рай, у якому вони в 30-х роках минулого століття не помітили й нятяку на голод).

...На іншому від Китаю й СРСР кінці планети й зовсім у інший час останнім бажанням американського сержанта, смертельно пораненого в Іраку, було виконати на його похороні пісню «Картопляні поля». Та пісня – про кохання. Двоє молодих людей кохають одне одного, але в недобрый час, улиху годину, в час Великого голодомору в Ірландії. Їх розлучають назавжди, дізнавшись, що хлопець, який, аби врятувати себе й кохану від голоду, вкрав фунт зерна, відправляють тюремним кораблем до Австралії. Ту пісню написав ірландський поет в 70-ті роки минулого століття, але вона популярна до сьогодні в усьому світі й люди, слухаючи її в різних куточках планети, плачуть однаково гірко...

**Катерина Кіндрась,
Валентин Лабуцький**

Збираєтесь вирушити в подорож? Зверніться до Лесі Козіцької з подорожньої агенції Dunwoodie Travel Bureau - і вона полагоди всі ваші проблеми з квитками, готелями, відвідинами знаменитих місць США та нашої планети.

Адреса:

125 Corporate Blvd, Suite 300,
Yonkers, NY 10701

Телефони:

**(914) 969-4200
(800) 550-4334**

E-mail:

alesia@dunwoodietravel.com

Життя без подорожей неймовірно нудне й нецікаве. Але вирушати в дорогу навмання не варто - побутові й дорожні проблеми можуть зіпсувати всю вашу відпустку. Краще зверніться по допомогу до туристичної агенції New Tours, яка полагоди всі проблеми і зробить вашу поїздку незабутньою. Тисячі маршрутів в Америці та світі.

Телефон для довідок:

(718) 934-7644

або зайти на сайт:

www.newtours.us

Проте, якщо голод в Ірландії викликали природні чинники, то в спричиненні однієї з найвідоміших гуманітарних катастроф – голоду в Бенгалії (Індія) – підозрюють британську адміністрацію. В цьому контексті можна проводити певні паралелі із ситуацією в Україні 30-х років. Основною сільськогосподарською культурою Бенгалії був рис, але циклон 1942 року

винищив більшу частину врожаю. Проте тільки цей фактор не міг би спричинити настільки фатальний голод, якби не дії окупаційної влади: за перші сім місяців 1943 року з голодуючої Бенгалії британцями було вивезено 80 тисяч тон рису.

Велика Британія, побоюючись вторгнення японців, провадила тактику «випаленої землі». До того ж, британці кон-

**Це найкраще місце для
збереження ваших
ощадностей!**

Інтернет: www.sumafcu.org

Золота осінь!

Чудова нагода завітати до нас.

Нові Сертифікати (CD)*: на 2 років – 1.40%; 5 років – 2.15%

Ціни на нерухомість поки-що низькі. І наші відсотки також! Криза минає.
Купуйте нерухомість тепер, бо коли ціни зростуть, заробите на різниці!

При 20% першому внеску (Для вперше купуючих житло перший внесок становить 10%):

Незмінні ставки: на 10 років – 3.00%;

20 років – 3.75%; 30 років – 4.25%

Плаваючі ставки: на 30 років з періодом 3 роки – 2.625%;

5 років – 2.875%; 7 років – 3.375%

*Ставки виражають річний дохід у відсотках і можуть бути змінені без попередження

Головне Бюро

125 Corporate Blvd
Yonkers, New York 10701
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-220-4090
1-888-644-SUMA

E-mail: memberservice@sumafcu.org

Філія в Йонкерсі

301 Palisade Ave
Yonkers, NY 10703
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-965-1936

E-mail: palisade@sumafcu.org

Філія в Спрінг Велі

16 Twin Ave
Spring Valley, NY 10977
Tel: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

E-mail: springvalley@sumafcu.org

Філія в Стамфорді

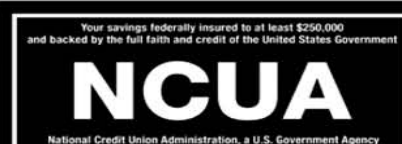
39 Clovelly Road
Stamford, CT 06902
Tel: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

E-mail: stamford@sumafcu.org

Філія в Нью-Гейвен

555 George St.
New Haven, CT 06511
Tel: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

E-mail: newhaven@sumafcu.org

UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION **УКРАЇНСЬКА** ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА

Українська Федеральна Кредитна Спілка святкує 60 років!

Дякуємо всім 18 тисячам наших членів за довіру!

З вашою допомогою ми досягли 170 мільйонів в активах!

Ми будемо раді допомагати вам у досягненні фінансових цілей і на майбутні роки!

Ukrainian FCU is proud to celebrate sixty years of service to our valued members!

Thank you for choosing Ukrainian FCU for your financial needs. Because of your support we have grown to over 18,000 members and \$170 million in assets. We look forward to many more decades of growth and shared success with you and your families as we continue to help you achieve your financial goals.

MAIN OFFICE | 824 East Ridge Rd | Rochester, NY 14621 | 585.544.9518 | fax 585.338.2980

BRANCH OFFICES ALBANY, NY 518.266.0791 SACRAMENTO, CA 916.721.1188 SYRACUSE, NY 315.471.4074 BOSTON, MA 781.493.6733 PORTLAND, OR 503.774.1444 BUFFALO, NY 716.847.6655

www.rufcu.org 877-968-7828 Federally insured by NCUA

SELF RELIANCE (NJ)
FEDERAL CREDIT UNION

САМОПОМІЧ (Н.Дж.) Федеральна Кредитна Співка

PRINCIPAL OFFICE
851 ALLWOOD ROAD
Clifton, NJ 07012
(973) 471-0700

BOTANY VILLAGE OFFICE
237 DAYTON AVE.
CLIFTON, NJ 07011
(973) 772-0620

Toll Free:
1-888-BANK UKE
www.bankuke.com

Business Loans from **4.50%** APR*

Car Loans from **0.99%** APR*

Second Mortgage
Fixed from **3.00%** APR*
up to \$150,000 No closing costs

Please contact our loan department
973-471-0700, ext. 17 or 20
* Rates are effective May 20, 2013 and are subject to change without notice.

SAVE THE DATE

4th Annual Children's Christmas Party & Tree Trimming

Sunday, December 8, 2013
2 - 4 p.m.

Come help decorate the Christmas tree at the
Ukrainian Institute of America.

More information to follow

Ukrainian Institute of America
2 East 79th Street and Fifth Ave. New York, NY 10075

АДВОКАТ СЕРГІЙ ГОШОВСЬКИЙ

- ◆ Купівля-продаж нерухомості, бізнесу
- ◆ Імміграційне право
- ◆ Нещасні випадки, травми
- ◆ Заповіти, трасти, розлучення

33 West 19 Street, New York, NY, 115-10 Queens Blvd., Forest Hills, NY
Тел.: 646 - 619 - 1123, 718 - 785 - 0472

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР PALLADA

Заснований 1992

- Грінкарти (одруження, праця, об'єднання сімей, та ін.)
- Грінкарти через працевдавця (Labor Certification)
- Оформлення документів для Візового Центру (NVC)
- Оформлення документів для вигравших у лотереї DV
- Отримання дубліката вигравшу у лотереї DV
- Візи нареченого або нареченої (K1)
- Робочі візи строком до шести років (H1B)
- Відновлення картки реєстрації прибуття до США (I-94)
- Продовження терміну перебування та зміна віз

- Довіреності та заяви
- Апостиль
- Нотаріус
- Травел паспорти для володарів грінкарт
- Натуралізація
- Громадянство
- Переклади документів
- Запрошення для тимчасового візиту в США

За інформацією відносно робочих годин
або для призначення Вашого візиту
просимо дзвонити за номером (212) 387-8683

98 Second Avenue, #2-A, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (917) 522-9587 • E-mail: pallada@comcast.net

УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ САДОК

Український домашній дитячий садок у Wallington,
штат Нью-Джерсі, запрошує дітей віком від 2 до 5 років.
Окремий затишний гарно укомплектований дім,
дбайливі вихователі, домашнє харчування, помірні ціни.

Тел. (973) 777-7479 (862) 228-3163
pawelszpak@yahoo.com

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ

12 листопада в Кергонксоні (штат Нью-Йорк)
відійшов у вічність Осип Мороз, доктор економіки,
член Української Вільної Академії Наук у США,
колишній радник першого президента
незалежної України. Народився 12 грудня 1926 року
в Підгайцях на Тернопільщині, а свою земну путь
закінчив на оселі «Золота осінь», поблизу
легендарної Союзівки, де він мешкав останні роки.

Живучи в США, він завжди переймався болями та проблемами
материкової України – працював радником Комісії з питань
законодавства й законності Верховної Ради України, радником відділу
науки і відділу соціально-трудових відносин і зв'язків з профспілками
Кабінету Міністрів України, співпрацював з міжнародним комітетом з
питань науки та культури при Національній академії наук України.

Автор багатьох наукових праць з економіки, політології, футурології.
Йому були притаманні контраверсійні, іноді навіть парадоксальні
погляди на українську політику, релігію, перспективи розвитку. Але
щоб не писав і щоб не говорив О. Мороз, він завжди насамперед
уболював за долю України.

Редакція «Нової газети» висловлює
щире співчуття рідним і близьким покійного.
Вічна пам'ять!

"Нова газета" -
український громадсько-політичний тижневик.
Видається з жовтня 2008 року в Нью-Йорку
Видавець і головний редактор -
Валентин Лабунський
Власний кореспондент у США -
Катерина Кіндрас
Власний кореспондент в Україні - Василь Туглук
Дизайн - Ukrainian Media Group, Inc.

РЕКЛАМА Й ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗА ТЕЛ.:
718-275-2503, 917-324-0359
Відповідальність за зміст рекламних матеріалів
та оголошень несуть рекламодавці.
Адреса редакції:
64-15 Dieterle Cres. Rego Park, NY 11374
Електронна адреса: vlabunsky2002@yahoo.com
Інтернет сторінка: WWW.NOVAGAZETA.INFO

"Nova gazeta" - the Ukrainian weekly
Established October 2008 in New York.
Publisher and editor-in-chief -
Valentyn Labunsky
Correspondent in USA -
Kateryna Kindras
Correspondent in Ukraine -
Vasyl Tuhluk
Design - Ukrainian Media Group, Inc.

The publisher may not have the same standpoints
with the author of a printed material.
Authors of printed materials are fully responsible
for the content of their commercial Ads
Editorial Office:
64-15 Dieterle Cres. Rego Park, NY 11374
Advertising Department: Tel.: 917-324-0359
E-mail: vlabunsky2002@yahoo.com
Website: WWW.NOVAGAZETA.INFO
Ціна договірної

Top four reasons to sign on to Bill Pay with Self Reliance New York*

- 1. E-statements**
- 2. No check to write**
- 3. No envelopes to lick**
- 4. No stamps to stick**

Just a click!

www.selfrelianceny.org

SELF RELIANCE NEW YORK

Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951.

MAIN OFFICE: 108 Second Avenue New York, NY 10003 Phone: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

KERHONKSON :

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: 845-626-2938
Fax: 845 626-8636

UNIONDALE :

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: 516-565-2393
Fax: 516-565-2097

ASTORIA:

32-01 31st Ave
Astoria, NY 11106
Tel: 718-626-0506
Fax: 718-626-0458

LINDENHURST:

225 N. 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631 867-5990
Fax: 631 867-5989

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed by the full faith and credit of the United States government,

NCUA

the National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency.

* Member must maintain a share draft (checking) account at Self Reliance (NY) FCU.

